

فرا ترکیب مقاله های فارسی زبان علمی-پژوهشی با موضوع «پیاده» مروری بر سال های ۱۳۹۷-۱۳۸۰

سید مهدی معینی - دکتری شهرسازی، پژوهشگر مسائل شهری.
بهاره ابراهیم پور - دانش آموخته کارشناسی ارشد طراحی شهری.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۲/۱۹

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۷/۲۴

چکیده

به دنبال انقلاب صنعتی، رشد روزافزون شهرنشینی و گسترش شهرها، پیاده روی، این عادت قدیمی، کم کم جای خود را به استفاده بیش از پیش از پیمیل داد و امکان تردد پیادگان را در بسیاری از شهرها کم رنگ تر از قرن پیش کرد. در نتیجه این تغییرات، پرداختن به موضوع "پیاده" در دستور کار بسیاری از شهرها قرار گرفت و با اهمیت یافتن موضوع، پژوهش های بسیاری در جهان و در چند دهه اخیر در ایران صورت پذیرفت. مقاله حاضر با هدف تحلیل و تفسیر آنچه تاکنون در ایران در قالب مقاله پژوهشی منتشر شده و نیز برای پیشگیری از تکرار در زمینه پژوهش های پیاده به بررسی کمی و کیفی مطالعات انجام شده در این زمینه، پرداخته است. رویکرد پژوهش به صورت کیفی و راهبرد اصلی آن مطالعه ای و موردکاوی است. از روش فرا ترکیب و کدگذاری نیز برای بررسی تحلیلی تفسیری مطالعات پیشین استفاده شده است. در این پژوهش، ۸۰ مقاله علمی-پژوهشی مرتبط با موضوع پیاده در بازه زمانی ۱۳۸۰-۱۳۹۷ بررسی شده که با مطالعه ساختار و محتوای مقاله های علمی-پژوهشی فارسی زبان، به ترسیم چشم انداز کنونی پژوهش های با موضوع پیاده، دست یافته است. نتایج بیانگر حجم زیاد و روزافزون پژوهش های پیاده در دو دهه اخیر، با محوریت «پیاده مداری» و «پیاده راه» است. تکرار در انتخاب نمونه موردی، تعدد و اختلاط گستره واژگان کاربردی، تکرار محتوایی پژوهش های پیاده و توجه اندک به گروه های مخاطب ویژه شامل کودکان، سالمندان، کم توانان و ناتوانان جسمی از جمله اصلی ترین مسائل و مشکلات مرتبط با مقوله پیاده در طیف مقاله های علمی-پژوهشی است. از جمله مقوله های ترکیب شده پرتکرار با موضوع پیاده می توان به مقوله های فعالیتی-رفتاری، دید و منظر، مباحث اجتماعی، کیفیت های محیطی شامل سلامت، ایمنی و امنیت اشاره نمود. همچنین بررسی ها نشان می دهد، بیشترین تعداد مطالعات در مقیاس خرد (پیاده رو-خیابان) صورت گرفته و اشاره ای به دیگر انواع فضاها و مقیاس ها صورت نگرفته است.

واژگان کلیدی: پیاده، پیاده مداری، پیاده راه، فرا ترکیب، مقاله های فارسی زبان.

۱. مقدمه

گرچه پیاده روی از قدیمی ترین روش های جابه جایی انسان است، اما به دنبال انقلاب صنعتی، رشد روزافزون شهرنشینی، گسترش شهرها و سلطه اتومبیل بر آنها این عادت قدیمی کم کم جای خود را به استفاده بیش از پیش به اتومبیل داد و سهم کمتری نسبت به گذشته در جابه جایی حتی برای فواصل کوتاه در بسیاری از شهرها پیدا نمود. این تغییر رفتار و به دنبال آن تداخل حرکت سواره و پیاده، ناامنی از برخورد با وسایل نقلیه پرسرعت، کمی وقت، آلودگی شهرها و ... امکان تردد پیادگان را در بسیاری از شهرها کم رنگ تر از قرن پیش کرد. با رویکرد جدیدی که در بسیاری از شهرهای پیشرفته در چند دهه اخیر پدید آمده، موضوع پیاده بار دیگر در پاسخ به مسائل مختلف از جمله کم تحرکی، چاقی بیش از اندازه، آلودگی هوا و ... در دستور کار بسیاری از شهرها قرار گرفته است. بدین دلیل پژوهش های زیادی در چند دهه اخیر در ارتباط با موضوع پیاده در جهان از جمله در ایران انجام شده که به منظور ارزیابی مطالعات پیشین در این حوزه، پژوهش حاضر با روش فراترکیب صورت پذیرفته و هدف عمده آن به دست آوردن تحلیلی تفسیری بر آنچه تاکنون منتشر شده، به منظور پیشگیری از تکرار موضوعات پژوهشی در زمینه پیاده است. سؤال های اساسی که در این تحقیق برای پاسخگویی دنبال می شود، شامل موارد زیر است:

- ۱- سیر انتشار و تحول پژوهش های علمی در حوزه پیاده در ایران به لحاظ ساختار و محتوا چگونه است؟
- ۲- راهکارهای پیشنهادی برای بهبود پژوهش های مرتبط با حوزه پیاده براساس یافته های به دست آمده از پژوهش حاضر کدامند؟

۲. چارچوب نظری

در سال های اخیر با رشد مطالعات در حوزه های مختلف علوم و رویارویی جامعه علمی با انفجار اطلاعات، اندیشمندان در عمل به این نتیجه رسیده اند که اطلاع و تسلط بر تمامی ابعاد یک رشته و به روز بودن در آن زمینه، به طور کامل امکان پذیر نیست. بنابراین انجام پژوهش های ترکیبی که عصاره مطالعات انجام شده در این موضوع خاص را به شیوه نظام مند و علمی، فراروی پژوهشگران قرار می دهد، گسترش روزافزون یافته است (Abedi Dastjerdi, 2015). یکی از روش هایی که به منظور بررسی، ترکیب و آسیب شناسی مطالعات پیشین در چند سال گذشته معرفی شده، فرامطالعه است. فرامطالعه، تجزیه و تحلیل عمیق از کارهای پژوهشی انجام گرفته در یک حوزه خاص است و دیگر واژه هایی چون فراتحلیل^۱، فراترکیب^۲، فرانتزیه^۳ و فراروش^۴ را نیز شامل می شود. از این میان

در حوزه مطالعات داخلی در سال های گذشته به فراتحلیل بیشتر از سایر روش ها پرداخته شده که در واقع نوعی فرامطالعه کمی است که براساس روش های آماری خاص، اندازه و تأثیر متغیرهای مؤثر در پژوهش های گذشته را محاسبه می کند. در فراترکیب، فرانتزیه و فراروش نیز به ترتیب یافته های پژوهش های دست نخست، چارچوب نظری و روش پژوهش، تحلیل و ترکیب می شوند (Kamali, 2017). در حوزه تخصصی شهرسازی می توان به برخی از این پژوهش ها در قالب کتاب و مقاله اشاره نمود: داداشپور و الوندی پور، در مقاله "عدالت فضایی در مقیاس شهری در ایران" با استفاده از روش فرامطالعه به واکاوی و آسیب شناسی حوزه نظری ۴۴ مقاله علمی-پژوهشی در قلمرو میان رشته ای عدالت فضایی پرداخته اند (Dadashpour & Alvandipour, 2015). شریف زادگان و ندایی طوسی، در فصلی از کتاب "روش های پژوهش کیفی در برنامه ریزی توسعه با تأکید بر برنامه ریزی شهری و منطقه ای" به توضیح روش فراتحلیل، کاربرد، مزایا، معایب و شرح فرآیند آن در پژوهش های برنامه ریزی شهری و منطقه ای پرداخته اند. آنها روش فراتحلیل را برای تخمین دقیق اثرات یک متغیر بر متغیر دیگر که پیش تر فرضیه آن ثابت شده، معرفی نموده اند (Sharifzadegan & Nedayi Tusi, 2015). از دیگر موضوعات پژوهش های مرتبط در این زمینه می توان به فراتحلیل مطالعات دلبستگی به مکان، فراتحلیلی بر حساسیت رفتار سفر نسبت به شکل شهر، فراتحلیلی بر پژوهش های حوزه حکمروایی شهری در ایران و ... اشاره نمود (Mohammadi & Ghaleh Noei & Zamani & Peymanfar, 2017). Esmaeilzadeh & Kouzehgar, Ghaleh Noei & Mirzaei, 2014. در این میان فراترکیب از جمله روش های تحقیق کیفی محسوب می گردد که در سال های اخیر توجه بسیاری از پژوهشگران خارجی را در حوزه های گوناگون به خود جلب کرده است (Douglas & Mills, ... & Blanton, 2008). در پژوهش حاضر با توجه به این نکته که تاکنون مطالعات جامع و تحلیلی با هدف پرهیز از تکرار در تولید محتوای علمی پژوهش ها پیرامون موضوع پیاده در پژوهش های داخلی صورت نگرفته، به فراخور محتوای کیفی موضوع پیاده، روش فراترکیب انتخاب شده است. امید است تا این پژوهش، راهگشا و ارائه دهنده چشم اندازی نوین در این زمینه باشد.

۲.۱. تعاریف و مفاهیم پیاده

پیش از پرداختن به موضوع، با توجه به گستره واژگان مرتبط با موضوع پیاده، برخی تعاریف ارائه می گردد:

- عابر پیاده^۵ به افرادی که حق عبور از مسیرهای مشخص را با پا یا به وسیله صندلی چرخدار، روروک الکتریکی، عصای زیر بغل یا هر نوع وسیله ای که به حرکت آنها کمک کند، اطلاق می شود.

- 1 Meta Analysis
- 2 Meta Synthesis
- 3 Meta Theory
- 4 Meta Method

- پیاده‌روی^۱: پیاده‌روی در فرهنگ ما و سایر کشورها تعابیر مختلف دارد. به طور کلی پیاده‌روی به عنوان یکی از روش‌های جابه‌جایی با هدف خرید، کار، مدرسه، پرسه‌زدن، گذران اوقات فراغت و نیز به عنوان یک فعالیت فیزیکی یا ورزشی برای افزایش سلامتی و کاهش وزن معرفی شده است (Moeini, 2011: 17-20).
- قابلیت پیاده‌روی یا پیاده‌مدار ترجمه واژه (Walkable) متشکل از دو واژه (Walk) به معنی راه رفتن و (able) به معنای قابلیت است که این واژه را برخی به پیاده‌پذیر یا پیاده‌راهواری نیز ترجمه می‌کند.
- مسیر پیاده: محل عبور مجاز پیاده‌هاست.
- پیاده‌راه/ خیابان مخصوص پیاده/ خیابان پیاده^۲: خیابانی است که به منظور برتری دادن به محیط پیاده، ورود خودرو را به آن ممنوع می‌کند و ورود سایر وسایل نقلیه موتوری به آن تنظیم می‌شود. به طور کلی پیاده‌راه‌ها به نواحی یا معابری که انحصاراً در اختیار پیادگان قرار می‌گیرد و وسایل نقلیه موتوری تنها به منظور دسترسی و سرویس‌دهی ضروری حق ورود به آن را دارند، اطلاق می‌شوند.
- پیاده‌رو: مسیر پیاده موازی سواره‌رو ولی مجزا از آن است که جز در موارد استثنایی در هر دو طرف کلیه راه‌های شهری باید پیاده‌رو در نظر بگیرند.
- راه پیاده/ معبر پیاده: مسیر پیاده‌ای با امتداد مستقل و مجزا از مسیر ترافیک است. شامل پارک‌ها، میدان‌گاه‌ها، راه‌های تفریحی در امتداد رودها، دره‌ها، دامنه‌ها و سایر مناطق طبیعی، راه‌های ارتباطی میان ساختمان‌های یک کاربری مانند مسیرهای پیاده واقع در دانشگاه‌ها و مجتمع‌های مسکونی.
- گذر پیاده: محل عبور پیاده‌ها از عرض سواره‌رو است که می‌تواند به صورت همسطح یا غیرهمسطح شامل زیرگذر یا روگذر مخصوص پیاده (پل عابر پیاده) طراحی گردد.
- بازار: راه پیاده‌ای است که در یک یا هر دو طرف آن مغازه و فروشگاه واقع باشد.
- مرکز تجاری (پاساژ): ساختمان یا مجموعه ساختمان‌هایی است که مغازه‌های فروش کالا و عرضه خدمات در آن واقع است (Urban Road Design Regulations, 1995) (Moeini, 2011: 17-20).

۲.۲. فراترکیب

ترکیب پژوهش‌های پایه و گردهم آوردن آنها برای بحث درباره یافته‌ها و نتایج، بخشی از هر پژوهش علمی است. هر تحقیق با مطالعه درباره ادبیات نظری مرتبط آغاز می‌گردد و زمینه‌ای برای بررسی‌های بعدی تحقیق خواهد بود. اما به پژوهش‌هایی مجزا پیرامون مطالعات پیشین در رابطه با یک حوزه خاص که در واقع مسائل کلیدی و شکاف‌ها را روشن سازد، بسیار کم پرداخته

شده است (Weed, 2005). در این حوزه، فرااستنتاج یا فراترکیب مروری تحلیلی بر چند پژوهش کیفی مرتبط به منظور ارزیابی تفاوت‌ها و شباهت‌های یافته‌های آنهاست. در این روش از حجم گزارش‌ها کاسته می‌شود ولی جوهره آنها با گزینش استعاره‌ها و سازمان‌دهنده‌های کلیدی مانند مضمون‌ها، مفهوم‌ها، ایده‌ها و دیدگاه‌ها حفظ می‌شود. این روش همخانواده کیفی فراتحلیل در پژوهش‌های کمی است و برگردآوری و تحلیل مقایسه‌ای عبارت‌ها و جمله‌های راهبردی پژوهشگر یعنی مضمون‌ها- که جوهره و نکات کلیدی پژوهش‌های پیشین را باز می‌نماید، استوار است (Saldena, 2015). این روش در رسته تحقیق‌های اکتشافی-استنتاجی قرار می‌گیرد و شامل گردآوری مطالعات پیشین، استخراج، تحلیل و در نتیجه ترکیب آن‌هاست (Hoon, 2013). نکته حائز اهمیت در رابطه با فراترکیب آن است که ارزش مطالعات فراترکیب زمانی درک می‌شود که چشم‌اندازی فراتر از صرفاً جمع یافته‌های پژوهش‌های پیشین ارائه دهد (Weed, 2005).

۳. روش تحقیق

در مقاله حاضر، با توجه به ماهیت کیفی موضوع پیاده، از روش فراترکیب و کدگذاری استفاده شده است. مطابق با نمودار شماره ۱، فرآیند پژوهش با طرح سؤال اصلی آغاز شده و انتخاب نمونه مورد مطالعه بر مبنای جست‌وجوی کامپیوتری در پایگاه‌های علمی تخصصی در دو دهه اخیر صورت گرفته است. با به دست آمدن پایگاه داده‌ها، در گام بعد هر یک از مقاله‌ها به طور دقیق مورد بازبینی قرار گرفت و در نهایت محدود جست‌وجو از میان ۱۶ نشریه داخلی علمی پژوهشی فارسی زبان، به تعداد ۸۰ مقاله و در طیف زمانی سال ۱۳۸۰ تا آخر نیمه نخست سال ۱۳۹۷، تعیین و تدقیق گردید (جدول شماره ۳). شرط اصلی در انتخاب مقاله‌ها، کلیدواژه "پیاده" بوده، به گونه‌ای که همه مقاله‌هایی که در عنوان اصلی یا نمونه مطالعاتی خود کلیدواژه «پیاده» و ساختارهای واژگانی مرتبط مانند پیاده‌راه، پیاده‌رو، عابر پیاده) و... را داشته‌اند، برای بررسی انتخاب شدند. گستردگی انتخاب در بازه زمانی (۱۷ سال) و نشریه‌های مرتبط (۱۶ نشریه داخلی) به سبب آن بوده است که بتوان نتایج جامع و با اطمینان بالاتری را به دست آورد. در مرحله بعد یک فرم به منظور تعیین و استخراج اطلاعات مورد نیاز مقاله‌ها طراحی گردید (جدول شماره ۲). مطابق با فرم یادشده، اطلاعات مربوط به هر مقاله در یک جدول به ترتیب سال انتشار، ثبت گردید. پس از استخراج داده‌ها، تحلیل و ترکیب یافته‌ها به روش کدگذاری و قراردادن مطالب در گروه‌های مشابه صورت گرفت. کدگذاری در این مرحله عبارتست از: تنظیم کردن اطلاعات در قالبی نظام‌مند به گونه‌ای که به بخشی از یک نظام، طبقه‌بندی یا مقوله‌بندی شوند. بدین صورت نگارندگان توانسته‌اند به تفسیر و توصیف جنبه‌های بی‌شماری از پدیده مورد مطالعه و در نتیجه به شناخت جامعی دست یابند.

1 walking
2 Pedestrain street/Mall

نمودار شماره ۱: فرآیند پژوهش

جدول شماره ۱: محدوده انتخاب مقاله های فارسی زبان علمی-پژوهشی منتشر شده در بازه زمانی ۱۳۸۰-۱۳۹۷ بر اساس سامانه رتبه بندی نشریات علمی (journals.msrt.ir)

ردیف	عنوان مجله	صاحب امتیاز	آخرین شماره مورد استفاده در تحقیق
۱	مطالعات معماری ایران	دانشگاه کاشان	دوره ۱۳ شماره ۱۳ (۱۳۹۷-۵)
۲	مطالعات شهری	دانشگاه کردستان	دوره ۷ شماره ۱۳ (۱۳۹۷-۱۳۹۶)
۳	فصلنامه هنرهای زیبا-معماری و شهرسازی	پردیس هنرهای زیبا دانشگاه تهران	دوره ۲۳ شماره ۱۳ (۱۳۹۷)
۴	معماری و شهرسازی آرمان شهر	شرکت مهندسی مشاور آرمان شهر	دوره ۱۱ شماره ۲۳ (۱۳۹۷)
۵	صفه	دانشگاه شهید بهشتی	دوره ۲۸ شماره ۲ (۱۳۹۷)
۶	جغرافیا و آمایش شهری منطقه ای	دانشگاه سیستان و بلوچستان	دوره ۸ شماره ۲۹ (۱۳۹۷)
۷	مدیریت شهری	پژوهشکده مطالعات شهری و روستایی	دوره ۱۷ شماره ۱۳ (۱۳۹۷)
۸	نامه معماری و شهرسازی	دانشگاه هنر	دوره ۱۰ شماره ۱۳ (۱۳۹۶)
۹	باغ نظر	مرکز پژوهشی هنر، معماری و شهرسازی نظر	دوره ۱۵ شماره ۱۶ (۱۳۹۷)
۱۰	معماری و شهرسازی ایران	انجمن علمی معماری و شهرسازی ایران	دوره ۹ شماره ۱۵ (۱۳۹۷)
۱۱	فصلنامه آمایش محیط	دانشگاه آزاد اسلامی	دوره ۱۱ شماره ۴۱ (۱۳۹۷)
۱۲	هویت شهر	دانشگاه آزاد اسلامی	دوره ۱۲ شماره ۱۳ (۱۳۹۷)
۱۳	پژوهش های جغرافیا و برنامه ریزی شهری	دانشگاه تهران	دوره ۵ شماره ۴ (۱۳۹۶)
۱۴	نقش جهان	دانشگاه تربیت مدرس	دوره ۸ شماره ۱ (۱۳۹۷)
۱۵	مطالعات شهر ایرانی-اسلامی	جهاد دانشگاهی	دوره ۸ شماره ۳۱-بهار (۱۳۹۷)
۱۶	معماری و شهرسازی پایدار	دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی	دوره ۵ شماره ۲ (۱۳۹۶)

شماره سی و پنجم
تابستان ۱۳۹۹
فصلنامه علمی-پژوهشی مطالعات شهری
فراترکیب مقاله های فارسی زبان علمی-پژوهشی با موضوع «پیاده»
مروری بر سال های ۱۳۹۷-۱۳۸۰

جدول شماره ۲: نمونه راهنمای دسته بندی اطلاعات مقاله ها

کدا	عنوان	سال	نشریه	نویسنده	نوع	نمونه	شهر	کلیدواژه	اهداف	نتایج
مثال:	مسیر پیاده گردشگری	۱۳۸۰	هنرهای زیبا	محسن حبیبی	مقاله- طرح پژوهشی مصوب دانشگاه تهران	ندارد	-	خیابان-معبر پیاده-گردشگر- حیات مدنی- طراحی شهری- عرصه عمومی	۱. ارائه اصول عام طراحی ۲. چگونگی انتخاب مسیر ۳. ارائه مبانی طراحی مسیر ۴. ارائه معیارهای طراحی فضاها و بناهای جدید در مسیر پیاده	
<ul style="list-style-type: none"> تعیین مؤلفه ها، معیارها، شاخص ها، متغیرها/ اصول، ضوابط، پیشنهادها تهیه فهرست منابع پایانی مقاله 										

جدول شماره ۳: پایگاه داده‌های پژوهش

کد	منبع	کد	منبع
۱	حبیبی، محسن (۱۳۸۰). مسیر پیاده‌گردشگری، نشریه هنرهای زیبا، شماره ۹.	۲	قریب، فریدون (۱۳۸۳). امکان‌سنجی ایجاد مسیرهای پیاده و دوچرخه در محدوده تهران قدیم، نشریه هنرهای زیبا، دوره ۱۹، شماره ۱۹.
۳	محمدزاده، رحمت، جمالی، فیروز، پورمحمدی، محمدرضا (۱۳۸۴). نقش شهرسازی مدرن در تخلفات ترافیکی پیاده‌بافت قدیم تبریز، نشریه هنرهای زیبا، شماره ۲۱.	۴	معینی، محمدمهدي (۱۳۸۵). افزایش قابلیت پیاده‌مداری گامی به سوی شهرنسانی‌تر، نشریه هنرهای زیبا، دوره ۲۷، شماره ۲۷.
۵	معینی، محمدمهدي (۱۳۸۶). رفتار عابر پیاده در ارتباط با مکان‌های مسکونی و تجاری، نشریه هنرهای زیبا، شماره ۲۲.	۶	پورجعفر، محمدرضا، فرزبود، سولماز (۱۳۸۶). لزوم پیاده‌راه‌سازی از طریق تحلیل جریان آمدو شد پیاده در فضاهای شهری، نشریه صفا، دوره ۱۶، شماره ۴۴.
۷	نیکومرام، هاشم، وظیفه دوست، حسین، خانی، سروش (۱۳۸۷). ارزیابی و تحلیل اثر بخشی پل‌های عابر پیاده درون شهری، نشریه هویت شهر، دوره ۲، شماره ۲.	۸	محمدزاده، رحمت، فلاح‌نژاد، حسین (۱۳۸۸). بررسی تطبیقی توسعه فضاهای پیاده بازار قدیم و خیابان پیاده شهر تبریز، نشریه هنرهای زیبا، دوره ۱۰، شماره ۲۸.
۹	رسولی، سارا، رحیم دخت خرم سمیرا (۱۳۸۸). ایجاد منظر شهری مطلوب در مسیرهای پیاده، نشریه آرمانشهر، دوره ۲، شماره ۳.	۱۰	رنجبر، احسان، رئیس اسماعیلی، فاطمه (۱۳۸۹). سنجش کیفیت پیاده‌راه‌های شهری در ایران، نشریه هنرهای زیبا، دوره ۲، شماره ۴۲.
۱۱	بحرینی، حسین، خسروی، حسین (۱۳۸۹). معیارهای کالبدی-فضای مؤثر بر میزان پیاده‌روی، سلامت و آمادگی جسمانی، نشریه هنرهای زیبا، دوره ۲، شماره ۴۳.	۱۲	خستو، مریم، سعیدی رضوانی، نوید (۱۳۸۹). عوامل مؤثر بر سرزندگی فضاهای شهری، خلق یک فضای شهری سرزنده با تکیه بر مفهوم مرکز خرید پیاده، نشریه هویت شهر، دوره ۴، شماره ۶.
۱۳	شکوهی دولت‌آبادی، محمود، مسعود، محمد (۱۳۸۹). پیاده‌راه‌عاملی برای افزایش سرمایه اجتماعی، نشریه انجمن علمی معماری و شهرسازی ایران، دوره ۱۰، شماره ۱.	۱۴	طیبیان، منوچهر، شعله، مهسا (۱۳۸۹). مدل‌سازی حرکت طبیعی افراد پیاده بر پایه دید ناظر در فضاهای شهری و معماری، نشریه آرمانشهر، دوره ۳، شماره ۴.
۱۵	رضازاده، راضیه، زبردست، اسفندیار، لطیفی اسکویی، لاله (۱۳۹۰). سنجش ذهنی قابلیت پیاده‌مداری و مؤلفه‌های تأثیرگذار بر آن در محلات، نشریه مدیریت شهری، دوره ۹، شماره ۲۸.	۱۶	فلاح منشادی، الهام، حبیبی، سارا، روحی، امیر (۱۳۹۱). پیاده‌راه‌های شهری از ایده تا عمل: ارزیابی پیاده‌راه بازار شهر تهران، نشریه نامه معماری-شهرسازی، دوره ۵، شماره ۹.
۱۷	عباس‌زاده، شهاب، تمزی، سودا (۱۳۹۱). بررسی و تحلیل مؤلفه‌های تأثیرگذار بر بهبود کیفیت فضای پیاده‌راه‌ها به منظور افزایش سطح تعاملات اجتماعی، محورهای تربیت و ولیعصر تبریز، نشریه مطالعات شهری، دوره ۱۰، شماره ۴.	۱۸	لطفی، صدیقه (۱۳۹۱). بررسی نقش عوامل مصنوع در افزایش پیاده‌روی شهروندان در شهر، نشریه مطالعات شهری، دوره ۲، شماره ۵.
۱۹	زبردست، اسفندیار، ریاضی، حسین (۱۳۹۱). تحلیل ارتباط بین قابلیت پیاده‌مداری محلات و آلودگی هوا مطالعه موردی: نواحی پیرامون ایستگاه‌های سنجش کیفیت هوا در شهر تهران، نشریه مطالعات شهری، دوره ۲، شماره ۵.	۲۰	عباس‌زادگان، مصطفی، آذری، عباس (۱۳۹۱). سنجش معیارهای مؤثر بر ایجاد محوره‌های پیاده‌مدار با به کارگیری سیستم اطلاعات مکانی GIS و چیدمان فضا، نشریه معماری و شهرسازی ایران، شماره ۴.
۲۱	فیضی، محمدجواد، رجبی، آریتا، حسینی، یاسمن (۱۳۹۱). بازشناخت جنبش پیاده‌مداری در پایداری فضاهای متراکم شهری، نشریه مدیریت شهری، دوره ۱۰، شماره ۳.	۲۲	تاجیک، آرزو، پرتوی، پروین (۱۳۹۲). مدل مفهومی و چارچوب تحلیلی پیاده‌مداری با تأکید بر رویکرد نوین شهرسازی فاز ۴ مهرشهر کرج، نشریه مطالعات شهری، دوره ۲، شماره ۹.
۲۳	لطفی، صدیقه، شکیبایی، اصغر (۱۳۹۲). بررسی و آزمون شاخص قابلیت پیاده‌روی و ارتباط آن با محیط ساخته شده شهر، نمونه موردی شهر قروه، نشریه آرمانشهر، دوره ۵، شماره ۱۱.	۲۴	غفاریان شجاعی، مهران، نقصان محمدی، محمدرضا، تاجدار، وحید (۱۳۹۲). شناسایی نحوه و میزان تأثیر عناصر پیاده‌روهای شهری بر ابعاد و مؤلفه‌های سلامت عابران، نشریه مطالعات شهری، دوره ۲، شماره ۷.
۲۵	خلیلی، مرتضی، حیدرزاده، احسان، کلانتری، خلیل (۱۳۹۲). تحلیل عوامل مؤثر بر پیاده‌روی دانش‌آموزان دختر به مدرسه، نشریه نامه معماری-شهرسازی، دوره ۶، شماره ۱۲.	۲۶	رضایی، محمود (۱۳۹۲). سنجش‌های پیاده‌پذیری (نقش پیاده‌راه‌سازی در بهبود حس مکان)، نشریه هنرهای زیبا، دوره ۱۰، شماره ۴.
۲۷	پورمختار، احمد (۱۳۹۲). بررسی میزان پیاده‌مداری در خیابان چهارباغ اصفهان و تأثیر آن بر تعامل اجتماعی شهروندان، نشریه شهر ایرانی اسلامی، شماره ۱۱.	۲۸	سیف‌اللهی، فخر، سپیده، لاریمان، تایماز، معززی مهر طهران، امیر محمد (۱۳۹۲). تعیین شاخص‌های مؤثر در خلق مکان‌های امن پیاده‌مدار برای ارتقای تعاملات اجتماعی نمونه موردی: خیابان بهار آزادی محله خاک سفید تهران، نشریه معماری و شهرسازی ایران، دوره ۴، شماره ۵.
۲۹	محمدی، محمود، چنگلویی، یونس (۱۳۹۲). ارزیابی مؤلفه‌های کیفیت فضای شهری بر میزان مطلوبیت مسیری پیاده‌گردشگری (مورد پژوهی اولویت‌بندی مسیری گردشگری پیاده در شهر اصفهان)، نشریه معماری و شهرسازی ایران، دوره ۴، شماره ۵.	۳۰	حبیبی، کیومرث (۱۳۹۲). ارزیابی تجارب جهانی حمل‌ونقل و سیاست‌های مداخله در بافت‌های کهن شهری با تکیه بر پیاده‌مداری، نشریه معماری و شهرسازی ایران، شماره ۵.
۳۱	محمدی، مریم، خلوصی، امیرحسین (۱۳۹۲). تبیین شاخص‌های مؤثر بر افزایش قابلیت پیاده‌مداری به منظور ارتقای پایداری اجتماعی در محلات (محله چیدر)، نشریه معماری-شهرسازی پایدار، دوره ۱۰، شماره ۲.	۳۲	رزاقی اصل، سینا، خلاقی، گلشن، شهبازی، سارا (۱۳۹۲). بررسی مؤلفه‌های سنجش زیبایی در پیاده‌راه‌های شهری، نشریه معماری-شهرسازی پایدار، دوره ۱۰، شماره ۲.
۳۳	گریبی، مشاور، مهرداد، نکین تاجی، صمد (۱۳۹۲). رویکردهای مختلف در برنامه‌ریزی و طراحی پیاده‌راه‌ها، نشریه معماری-شهرسازی پایدار، دوره ۱۰، شماره ۴.	۳۴	صرافی، مظفر، محمدیان، مصمص (۱۳۹۲). امکان‌سنجی پیاده‌راه‌سازی خیابان‌های مرکز شهر همدان، نشریه آمایش محیط، دوره ۶، شماره ۲۱.
۳۵	رضازاده، راضیه، لطیفی، لاله (۱۳۹۳). تأثیر قابلیت پیاده‌مداری محله‌ها بر رضایت‌مندی سکونت، نشریه آرمانشهر، دوره ۷، شماره ۱۳.	۳۶	حبیبی، کیومرث، حقی، محمدرضا، صداقت‌نیا، سعید (۱۳۹۳). مقایسه تطبیقی قابلیت پیاده‌مداری در محلات مسکونی طراحی شده از دیدگاه ساکنان، نمونه مطالعاتی: محله هفت حوض و فازیک شهرک اکباتان در شهر تهران، نشریه معماری و شهرسازی ایران، دوره ۵، شماره ۸.
۳۷	رزاقی اصل، سینا، علم‌دانی، مسعود، زیبایی، نیکو (۱۳۹۳). نقش عوامل طراحی در ارتقای سلامت و پیاده‌روی ساکنان (محله مطهری مشهد)، نشریه مطالعات شهری، دوره ۳، شماره ۱۰.	۳۸	حقی، محمدرضا، ایزدی، محمدسعید، مولوی، ابراهیم (۱۳۹۳). ارزیابی و مقایسه دو سیاست پیاده‌راه‌سازی و پیاده‌مداری در مراکز شهری، نشریه مطالعات شهری، دوره ۴، شماره ۱۳.
۳۹	شیعه، اسماعیل، حبیبی، کیومرث، پیرایه‌گر، میلاد (۱۳۹۴). تبیین شاخص‌های جانمایی پیاده‌راه‌های شهری بر اساس اهداف توسعه پایدار اجتماعی با استفاده از روش ANP، نشریه هویت شهر، دوره ۹، شماره ۲۲.	۳۹	گیانی، اکبر، میرشکاری، محمد علی (۱۳۹۴). بررسی اندازه شکل درخت در ایجاد سایه برای آسایش بیشتر عابرین پیاده در سطح خیابان‌های شهر زابل، نشریه آرمانشهر، دوره ۸، شماره ۱۵.

شماره سی و پنج
تابستان ۱۳۹۹
فصلنامه علمی-پژوهشی
مطالعات شهرک
فراترکب مقاله‌های فارسی زبان علمی-پژوهشی با موضوع «پیاده»
مورزی بر سال‌های ۱۳۹۷-۱۳۸۰

ادامه جدول شماره ۳: پایگاه داده‌های پژوهش

کد	منبع	کد	منبع
۴۱	محمدزاده، رحمت (۱۳۹۴). بررسی کیفیت پل‌های عابر پیاده منطقه ۳ شهر تبریز؛ نشریه آرمانشهر، دوره ۸، شماره ۱۵.	۴۲	بهرامی، بختیار، خسروی، آرش (۱۳۹۴). ارزیابی عوامل مؤثر در ارتقای کیفیت پیاده‌روی در داخل و خارج مراکز خرید شهری، نشریه هنرهای زیبا، دوره ۲۰، شماره ۵.
۴۳	خضیری عفرای، ندا، مظهری، محمد ابراهیم، مکی نبیری، ثریا (۱۳۹۴). تدوین احکام طراحی فضای پیاده‌رو با تأکید بر افزایش امنیت شهری؛ مطالعه موردی بلوار گلستان شهر اهواز؛ نشریه مطالعات شهری، دوره ۴، شماره ۱۵.	۴۴	طوقی، مصطفی، اکبرزاده، میثم، صبوحنیان، علی (۱۳۹۴). ارزیابی معابر پیاده از منظر تخلیه اضطراری، نشریه مطالعات شهری، دوره ۵، شماره ۱۷.
۴۵	قربانی، حمید، زاهدی، سمانه، هدایتی آق‌مشهدی، امیر (۱۳۹۴). ارزیابی اثرات محیط زیستی احداث پیاده‌راه پل طبیعت و بهبود عملکرد اکولوژیک آن در محدوده جغرافیایی منطقه ۳ تهران، نشریه پژوهش‌های جغرافیایی برنامه‌ریزی شهری، دوره ۳، شماره ۲.	۴۶	جوری، آمنه، سرور، رحیم، منیری، جاوید (۱۳۹۴). بررسی امکان ایجاد پیاده‌راه‌های گردشگری در مراکز شهری موردشناسی مرکز شهر زنجان، نشریه جغرافیا و آمایش شهری-منطقه ای، دوره ۵، شماره ۱۵.
۴۷	نادری، مریم، ابراهیم، امید (۱۳۹۴). پیوسته‌سازی پیاده‌روها و معابر شهری با تأکید بر کاربست گرافیک محیطی، نشریه مدیریت شهری، دوره ۱۴، شماره ۴۱.	۴۸	شهبانیان، پویان، لاهیجی، رومینا (۱۳۹۴). امکان‌سنجی قابلیت پیاده‌راه‌رواری در معابر شهری با استفاده از تلفیق سه روش، نشریه صفا، دوره ۲۵، شماره ۲.
۴۹	پاکزاد، جهان‌شاه، گلرخ، شمین (۱۳۹۴). فهم تجربه تغییر یکباره مکان؛ حس مکان ساکنان و کسبه خیابان پیاده‌راه شده ۱۷ شهریور، نشریه صفا، دوره ۲۵، شماره ۳.	۵۰	نصری، المیرا (۱۳۹۴). فرآیند ارزیابی طرح‌های پیاده‌راه‌سازی خیابان‌ها، نشریه صفا، دوره ۲۵، شماره ۳.
۵۱	محمودی، حمید، علیمردانی، مسعود (۱۳۹۴). نقش مبلمان شهری در ارتقای کیفیت بصری و زیبایی‌شناختی پیاده‌راه‌های ساحلی، نشریه معماری-شهرسازی پایدار، دوره ۳، شماره ۱۰.	۵۲	تقوایی، علی اکبر، شیخی، سبا، کوخانی، طاهره (۱۳۹۴). ارزیابی عوامل مؤثر بر حقوق عابران پیاده با توجه به اصول حقوق شهروندی در اسلام، نشریه نقش جهان، دوره ۵، شماره ۳.
۵۳	تاجر، سعید علی، کریمی مشاور، مهرداد، حاجیان، مینا (۱۳۹۴). مقایسه تطبیقی عملکرد خیابان‌های پیاده‌محور، نشریه نقش جهان، دوره ۵، شماره ۳.	۵۴	اکبری، پرویز، داوودی، البرز (۱۳۹۴). نقش پیاده‌مداری بر بهبود هویت رفتاری شهروندان در فضای شهر اسلامی (خیابان فردوسی سنندج)، نشریه شهر ایرانی-اسلامی، دوره ۵، شماره ۲۰.
۵۵	صالحی، اسماعیل، آل محمد، سیده (۱۳۹۵). تحلیل فضایی قابلیت پیاده‌روی، نشریه صفا، دوره ۲۶، شماره ۳.	۵۶	مستوفی، آدین، سروری، هادی (۱۳۹۵). بررسی تأثیر کاربری زمین بر رفتار عابران در خیابان‌های شهری ایران، نشریه مطالعات شهری، دوره ۵، شماره ۱۹.
۵۷	تقوایی، حسن، هاشمی زادگان، امیر (۱۳۹۵). پیاده‌راه در ارتباط با بزرگراه شهری، نشریه باغ نظر، دوره ۱۳، شماره ۲۹.	۵۸	رفیع‌زاده، ندا (۱۳۹۵). واکاوی علل عدم مطلوبیت مناسب‌سازی‌های انجام شده در مسیرهای پیاده شهر تهران به منظور تسهیل تردد افراد دارای محدودیت حرکت، نشریه آرما، نشریه ۹، شماره ۱۷.
۵۹	محمودی، حمید، علیمردانی، مسعود (۱۳۹۵). جایگاه درخت نخل در ارتقای کیفیت‌های بصری و آسایش اقلیمی پیاده‌راه‌های ساحلی، نشریه معماری-شهرسازی پایدار، دوره ۴، شماره ۱۰.	۶۰	پوراحمد، احمد، زنگنه شهرکی، سعید، صفایی رینه، مصطفی (۱۳۹۵). تحلیل نقش پیاده‌راه‌های شهری در ارتقای سرزندگی فضاهای شهری، نشریه پژوهش‌های جغرافیایی برنامه‌ریزی شهری، دوره ۴، شماره ۲.
۶۱	کلانتری خلیل‌آباد، حسین، سلطان محمدلو، سعیده، سلطان محمدلو، نازی (۱۳۹۵). طراحی پیاده‌راه و تأثیر آن بر کیفیت زندگی در بافت تاریخی شهرها، نشریه مطالعات معماری ایران، دوره ۵، شماره ۹.	۶۲	بوره‌ماباشیان، الهام، احمدی، حسن، امیری، یوسف (۱۳۹۶). تدوین اصول و راهکارهای ارتقای امنیت پیاده‌راه‌ها در بافت تاریخی شهر رشت به منظور ارتقای کیفیت فضاهای شهری، نشریه مدیریت شهری، دوره ۱۶، شماره ۴۸.
۶۳	کاظمی، علی، گل لاله، طاهره (۱۳۹۶). بازشناسی عوامل کالبدی-فضایی مؤثر بر پیاده‌روی شهروندان در محله‌های شهری، نشریه مطالعات شهری، دوره ۶، شماره ۲۲.	۶۴	شعله، مهسا، صادقی، علیرضا، نجفی، پیمان، خاکسار، زهرا (۱۳۹۶). ارزیابی قلمروهای همگانی براساس مشاهده و تحلیل الگوهای فعالیتی-رفتاری مطالعه موردی: پیاده‌راه احمدی شیراز، نشریه مطالعات شهری، دوره ۷، شماره ۲۵.
۶۵	اعتصام، ایرج، نوری، محمدجواد (۱۳۹۶). تبیین علل شکست پروژه‌های پیاده‌راه‌سازی در ایران، نشریه صفا، دوره ۲۷، شماره ۱۰.	۶۶	شکیبامنش، امیر، حکیمی، یاسمن (۱۳۹۶). بررسی تأثیر رویت‌پذیری فضای کالبدی بر رفتار عابران پیاده در میدان شهری با کمک تحلیل‌های مبتنی بر آیزویست سه بعدی، نشریه مطالعات شهری، دوره ۷، شماره ۲۵.
۶۷	مظفر، فرهنگ، بهزادفر، مصطفی، راست‌بین ساجد (۱۳۹۶). ارائه مدل مفهومی بهینه‌سازی متعامل شبکه جریان‌های سواره و پیاده شهری، نشریه آرمانشهر، دوره ۱۰، شماره ۱۹.	۶۸	سجادزاده، حسن، حقی، محمدرضا (۱۳۹۶). مقایسه تطبیقی کیفیت محیطی پیاده‌راه‌های تجاری و بازارهای سنتی، نشریه آرمانشهر، دوره ۱۰، شماره ۲۱.
۶۹	علیمردانی، مسعود، محمدی، مریم، زیبایی فریمانی نیکو (۱۳۹۶). بررسی رابطه حس دل‌بستگی به مکان و پیاده‌روی به منظور بهبود سطح سلامت در محله، نشریه آرمانشهر، دوره ۱۰، شماره ۲۱.	۷۰	صادقی، علیرضا، دادگر، مسعود، پورجعفر، علی، نشاط عفتیان، نگین (۱۳۹۶). ارائه فرآیند طراحی شهری بهینه پیاده‌راه‌ها از طریق تحلیل تطبیقی تجارب داخلی و بین‌المللی، نشریه شهر ایرانی اسلامی، دوره ۸، شماره ۲۹.
۷۱	رمضانی، حمید، دادگر، مسعود (۱۳۹۶). سطح‌بندی معابر براساس حجم جریان حرکت پیاده با استفاده از تحلیل‌های ساختار فضایی در مقیاس ناحیه شهری، نشریه شهر ایرانی اسلامی، دوره ۷، شماره ۲۸.	۷۲	کریمی، راد، سینا، علی‌آبادی، محمد، حبیبی، امین، وکیلی نژاد، رزا (۱۳۹۶). سنجش میزان تأثیر پوشش گیاهی بر شرایط آسایش حرارتی بیرونی عابران پیاده، نشریه معماری و شهرسازی ایران، دوره ۸، شماره ۱۴.
۷۳	غلامی، یونس، شاطریان، محسن، بسحاق، محمدرضا، جهانی، معصومه (۱۳۹۶). سنجش و ارزیابی اجرای طرح پیاده‌محوری در بافت مرکزی شهر دزفول از نظر ساکنان و کسبه، نشریه پژوهش‌های جغرافیایی برنامه‌ریزی شهری، دوره ۵، شماره ۱۰.	۷۴	صیامی، قدیر، هریوندی، نیلوفر (۱۳۹۶). سنجش قابلیت پیاده‌پذیری معابر شهری مبتنی بر روش چیدمان فضا، نشریه پژوهش‌های جغرافیایی برنامه‌ریزی شهری، دوره ۵، شماره ۱۰.
۷۵	صیاد بیدهندی، ایلا، قلی‌پور، یاسر، فیضی، سلمان (۱۳۹۶). ارزیابی کیفیت نورپردازی پیاده‌روها و تأثیر آن بر امنیت ادراک شده شهروندان، نشریه پژوهش‌های جغرافیایی برنامه‌ریزی شهری، دوره ۵، شماره ۳.	۷۶	صفاری‌راد، علی، شمس، مجید (۱۳۹۶). بررسی تطبیقی معیارهای قابلیت پیاده‌مداری در سطح محلات شهری، نشریه آمایش محیط، دوره ۱۰، شماره ۳۹.
۷۷	کلانتر، آمنه، شهبانیان، پویان (۱۳۹۷). سنجش پیاده‌مداری محله‌های شهری با استفاده از شیوه واک اسکور، نشریه آرمانشهر، دوره ۱۱، شماره ۲۳.	۷۸	ماجدی، حمید، سعیده زرآبادی، زهرا سادات، ایمان پور، بهاره (۱۳۹۷). کاربرد روش چیدمان فضا در طراحی محله پیاده‌محور، نشریه آرمانشهر، دوره ۱۱، شماره ۲۳.
۷۹	حبیبی، کیومرث، حقی، محمدرضا (۱۳۹۷). مقایسه تطبیقی کیفیت پیاده‌راه‌ها در ایران و خارج کشور با مدل ANP، نشریه معماری و شهرسازی ایران، دوره ۹، شماره ۱۵.	۸۰	اقلامی، ریحانه، لک، آزاده (۱۳۹۷). ساماندهی عرصه پیاده‌راه‌های شهری با رویکرد ارتقای کیفیت محیطی، نشریه آمایش محیط، دوره ۱۱، شماره ۴۰.

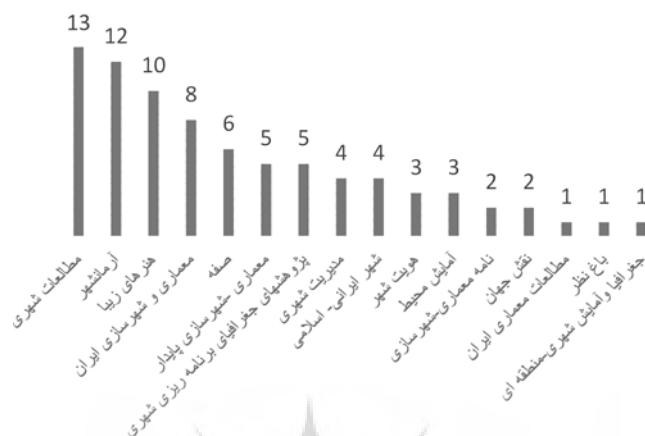
۴. بحث و یافته‌ها

۴٫۱. مطالعه ساختار مقاله‌ها

۴٫۱٫۱. بررسی نشریه‌های داخلی در واحد زمان

مقالات مورد مطالعه در بازه زمانی سال ۱۳۸۰ تا نیمه نخست سال ۱۳۹۷ بررسی شده است. این مقالات از میان ۸۰ مقاله علمی-پژوهشی معرفی شده که ۲۴ مقاله منتج از طرح پژوهشی پایان نامه ارشد یا دکتری است. بررسی‌ها نشان می‌دهد سه

نشریه داخلی مطالعات شهری، آرمانشهر و هنرهای زیبا، به ترتیب بالاترین سهم را از کارهای پژوهشی در حوزه "پیاده" به خود اختصاص داده‌اند (نمودار شماره ۲). همچنین بررسی‌ها نمایانگر روند افزایشی کاربرد مقالات با موضوع پیاده در دهه اخیر و در میان مقاله‌های علمی-پژوهشی است که نشان از اهمیت یافتن مبحث پیاده و دغدغه‌مندی متخصصان حوزه شهرسازی دارد (جدول شماره ۴).

نمودار شماره ۲: فراوانی مقاله‌های منتشر شده با موضوع پیاده در نشریه‌های منتخب داخلی

جدول شماره ۴: فراوانی مقاله‌های منتشر شده در نشریه‌های داخلی منتخب به ترتیب سال انتشار

فراوانی	نشریه	سال
۱	هنرهای زیبا	۱۳۸۰
۱	هنرهای زیبا	۱۳۸۳
۱	هنرهای زیبا	۱۳۸۴
۱	هنرهای زیبا	۱۳۸۵
۲	هنرهای زیبا- صفا	۱۳۸۶
۱	هویت شهر	۱۳۸۷
۲	هنرهای زیبا- آرمانشهر	۱۳۸۸
۵	هنرهای زیبا(۲)- هویت شهر- معماری و شهرسازی ایران- آرمانشهر	۱۳۸۹
۱	مدیریت شهری	۱۳۹۰
۶	مطالعات شهری(۳)- مدیریت شهری- معماری و شهرسازی ایران- نامه معماری شهرسازی	۱۳۹۱
۱۳	معماری و شهرسازی ایران(۳)- معماری شهرسازی پایدار(۲)- آرمانشهر- مطالعات شهری- نامه معماری شهرسازی- هنرهای زیبا- شهر ایرانی اسلامی- آمایش محیط	۱۳۹۲
۴	مطالعات شهری(۲)- آرمانشهر- معماری و شهرسازی ایران	۱۳۹۳
۱۶	مطالعات شهری(۲)- صفا(۳)- آرمانشهر(۲)- نقش جهان(۲)- هویت شهر- هنرهای زیبا- مدیریت شهری- شهر ایرانی اسلامی- معماری شهرسازی پایدار- جغرافیا و آمایش شهری منطقه‌ای- پژوهش‌های جغرافیایی برنامه ریزی شهری	۱۳۹۴
۷	آرمانشهر- مطالعات شهری- مطالعات معماری ایران- صفا- معماری شهرسازی پایدار- پژوهش‌های جغرافیایی برنامه ریزی شهری- باغ نظر	۱۳۹۵
۱۵	آرمانشهر(۳)- پژوهش‌های جغرافیایی برنامه ریزی شهری(۳)- مطالعات شهری(۳)- شهر ایرانی اسلامی(۲)- صفا- معماری و شهرسازی ایران- آمایش محیط- مدیریت شهری	۱۳۹۶
۴	آرمانشهر(۲)- معماری و شهرسازی ایران- آمایش محیط	*۱۳۹۷

* لازم به توضیح است که مطالعات سال ۱۳۹۷، فقط در شش ماهه نخست سال بررسی شده است.

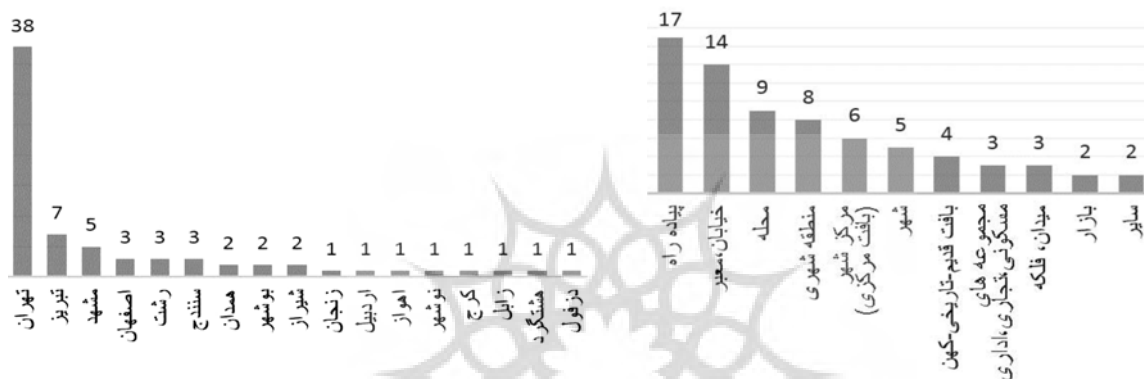
۴٫۱٫۲. بررسی نمونه موردی مقاله‌ها به لحاظ گونه و مقیاس

بررسی‌ها نشان می‌دهد تمایل پژوهشگران یا سیاست‌نشریه‌های علمی-پژوهشی به منظور جذب مقاله‌های کاربردی دارای نمونه موردی است (جدول شماره ۵). بررسی گونه‌ها و مقیاس مطالعات مرتبط به پیاده نیز نشان می‌دهد، بیشترین تعداد پژوهش‌ها در مقیاس فضای شهری (پیاده‌راه-خیابان)، سپس محله و منطقه شهری است (نمودار شماره ۳). پرتکرارترین نمونه‌ها شامل پیاده‌راه هفده شهریور(۵)، پیاده‌راه صف (سپه سالار)(۵)، پیاده‌راه

تربیت(۳)، محله چیذر(۳)، بازار قدیم تهران(۳) و دیگر نمونه‌ها از جمله پیاده‌راه‌های ساحلی شهر بوشهر(۲)، محله مطهری مشهد(۲)، شهر تهران(۲) و منطقه ۶ شهر تهران(۲) است. گستره جغرافیایی نمونه‌ها نیز حاکی از آن است که بیشترین فراوانی مطالعات پژوهشی نمونه محور در شهر تهران با تفاوت قابل توجهی نسبت به سایر شهرها دیده می‌شود و سپس برخی شهرهای بزرگ مانند تبریز و مشهد بیشترین فراوانی را دارند (نمودار شماره ۴).

جدول شماره ۵: فراوانی پژوهش‌های دارای نمونه‌موردی یا فاقد آن

مقاله	کد	فراوانی	منابع
نمونه موردی	دارد	۷۳	۲۷-۲۵-۲۳-۲۲-۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱-۴۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۸-۴۹-۵۰-۵۱-۵۲-۵۳-۵۴-۵۵-۵۶-۵۷-۵۸-۵۹-۶۰-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۷۱-۷۲-۷۳-۷۴-۷۵-۷۶-۷۷-۷۸-۷۹-۸۰
	ندارد (ارائه اصول و معیارهای عام / ابعاد و مؤلفه‌ها)	۷	۴۷-۳۳-۲۶-۲۴-۹-۴-۱

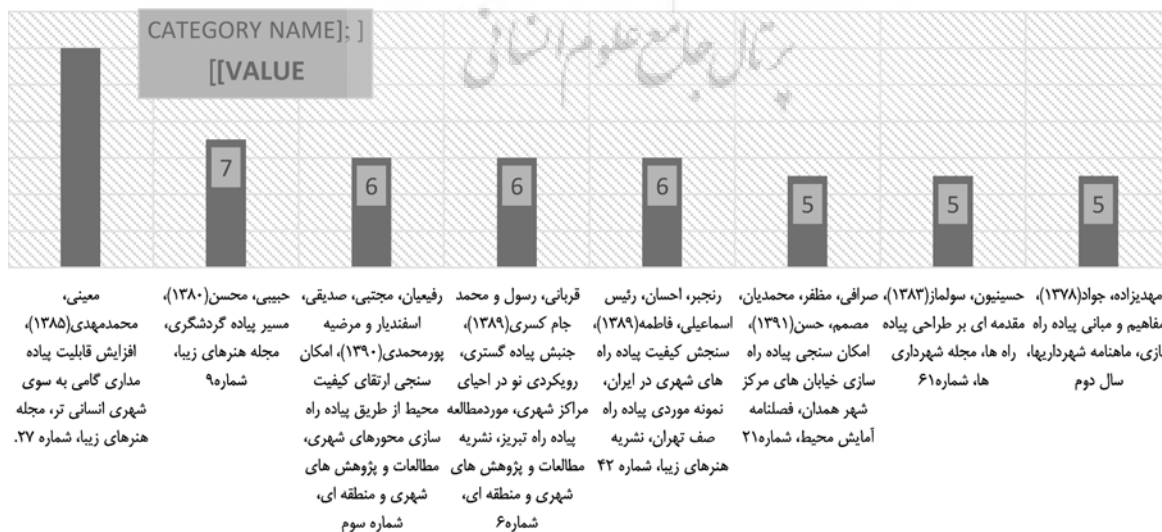

نمودار شماره ۴: فهرست و فراوانی جغرافیایی نمونه منتخب در پژوهش‌ها

نمودار شماره ۳: فراوانی گونه/مقیاس در مطالعات پایاده

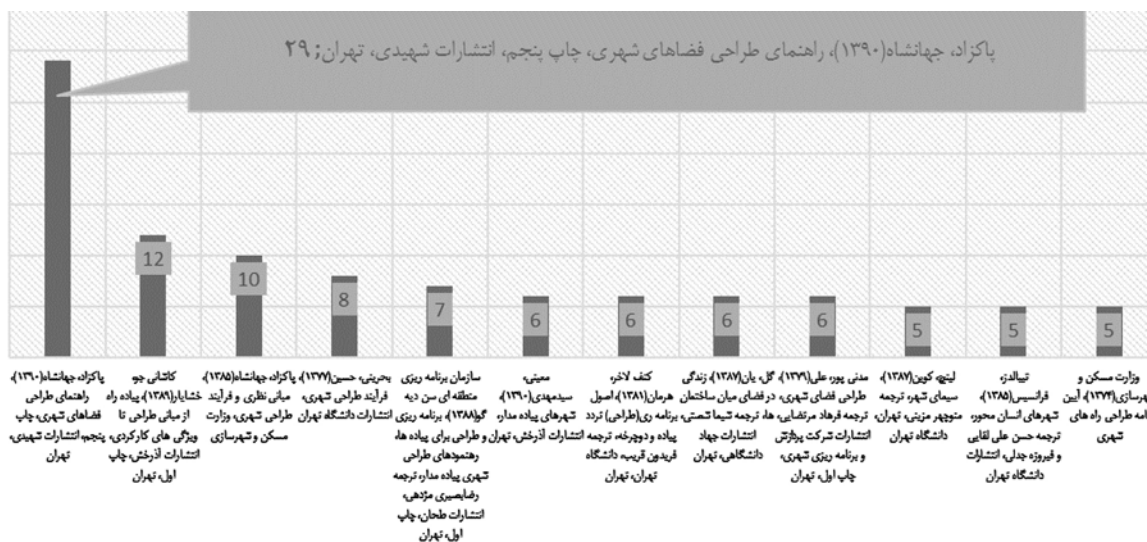
شدند، کتاب «راهنمای طراحی فضاهای شهری» جهان‌شاه پاکزاد و مقاله «افزایش قابلیت پیاده‌مداری گامی به سوی شهری انسانی‌تر»، سیدمهدی معینی از جمله پراستنادترین منابع و در نتیجه منابع پایه هستند.

۴،۱،۳. بررسی پراستنادترین منابع فارسی در زمینه پیاده در راستای یافتن منابع پایه در پژوهش‌های پیاده، همه منابع ۸۰ مقاله مورد بحث بررسی گردید و نتایج مطابق با نمودارهای شماره ۵ و ۶ به دست آمد. منابع به دو دسته کتاب و مقاله طبقه‌بندی

نمودار شماره ۵: پراستنادترین مقاله‌های فارسی زبان در زمینه پژوهش‌های پیاده

نمودار شماره ۶: پر استنادترین کتاب‌های فارسی زبان در زمینه پژوهش‌های پیاده

۴٫۲ مطالعه محتوای مقاله‌ها

مفاهیم اصلی پژوهش حاضر در دو بخش به دست آمده است:

۱. تعیین محوریت پژوهش‌های پیاده و ۲. طبقه‌بندی محتوایی پژوهش‌های پیاده.

۴٫۲٫۱ تعیین محوریت پژوهش‌های پیاده (جدول شماره ۶)

محوریت پژوهش‌ها، جهت‌گیری کلی یک پژوهش را نسبت به مضمون «پیاده» نشان می‌دهد و در سه دسته پژوهش‌های مفهوم محور، مکان محور و شخص محور ارائه شده است. به دلیل تعدد واژگان استفاده شده در مقالات، کدگذاری در این بخش صرفاً بر اساس عنوان مقاله بوده است. برای مثال مقاله‌ای که به مطالعه پیاده‌مداری پرداخته، در محتوای مقاله نیز به مسیرهای پیاده، عابر پیاده و پیاده‌روی اشاره کرده است اما در واقع پیاده‌مداری به عنوان مفهومی گسترده‌تر و در نتیجه به عنوان محوریت پژوهش دیگر مفاهیم را در بر می‌گیرد (مثال: مقاله کد ۴). بررسی‌ها نشان می‌دهد عمده پژوهش‌ها پیرامون پیاده‌مداری (مفهوم)، پیاده‌راه (مکان) و رفتار و حرکت عابر پیاده (شخص عابر) هستند. در رابطه با مقوله مفهوم محوری، واژه‌هایی چون «پیاده‌پذیری»، «پیاده‌محوری»، «پیاده‌راه‌واری» و «قابلیت پیاده‌روی» از جمله دیگر تعابیر پیاده‌مداری طبقه‌بندی شده‌اند. پیاده‌راه به عنوان پرتکرارترین کد، نشان می‌دهد علاوه بر تکرار و اشباع پژوهش‌های پیاده‌راه به لحاظ ساختاری، در محتوا نیز، این بخش از مطالعات به تکرار رسیده است. بررسی پژوهش‌های با محوریت شخص پیاده نیز نشان از آن دارد که همچنان در پژوهش‌های پیاده، رفتار و حرکت عابر پیاده مورد توجه است و به دیگر موضوعات مانند حقوق عابر پیاده یا تخلفات ترافیکی کمتر پرداخته شده است.

اما نکته قابل تأمل برای پژوهشگران در حوزه پیاده، عدم توجه به استفاده صحیح و به‌جا از واژگان تخصصی است. برای مثال به تفاوت دو واژه پیاده‌روی (walking) و قابلیت پیاده‌روی (walkability) در بخش تعاریف و مفاهیم همین مقاله توجه گردد.

۴٫۲٫۲ طبقه‌بندی محتوایی پژوهش‌های پیاده (جدول شماره ۷)

در بررسی محتوای مقاله‌ها، چهار نوع طبقه‌بندی به دست آمده است. سه دسته نخست شامل موضوعات ترکیب شده با مبحث پیاده، معیارها و شاخص‌های مؤثر و روش‌های مرتبط با پیاده هستند. دسته آخر، سایر جهت‌گیری‌هایی است که صرفاً با در نظر گرفتن عنوان مقاله به دلیل گوناگونی استفاده از واژگان، طبقه‌بندی و در دسته سایر قرار گرفته‌اند که پرداختن به همه اینها در ظرفیت این مقاله نمی‌گنجد. پژوهش‌های این دسته نشان می‌دهد به‌ویژه در بخش پژوهش‌های قیاسی-تطبیقی، موضوع پیاده همچنان از فرصت‌های تحقیق آینده برای پژوهشگران است. بررسی‌ها نشان می‌دهد پژوهش‌های پیاده در ابعاد گوناگون کالبدی-فضایی، دید و منظر، فعالیت و رفتار، حمل و نقل، اجتماعی، تاریخی و زیست‌محیطی دارای ترکیب موضوعی است (جدول شماره ۸). رویکردهای مرتبط با پیاده شامل شهر انسان محور، شهر پایدار و شهر اسلامی دارای بیشترین تکرار بوده‌اند. در میان کیفیت‌ها، کیفیت محیطی که در واقع به مجموعه‌ای از کیفیت‌ها اشاره دارد، سلامت، امنیت و ایمنی فراوان بیشتری در پژوهش‌ها داشته است. به عناصر فضاهای شهری پیاده‌مدار به ندرت و به صورت موردی توجه شده و تنها در بخش پوشش گیاهی دارای تکرار است. همچنین به لحاظ نگاه ویژه و موضوعی به مخاطب خاص در حوزه پژوهش‌های پیاده، موضوع گردشگر دارای تکرار بوده و به دیگر مخاطبان پیاده به‌ویژه گروه‌های خاص مانند کودکان، زنان، کم‌توانان و ناتوانان جسمی کمتر پرداخته شده که از جمله موضوعات مهم است. معیارها و شاخص‌های مؤثر که تاکنون بدان پرداخته شده نیز به تفکیک برای هر مقوله به دست آمده است (جدول شماره ۹). از ترکیب مقالات، پرکاربردترین روش‌ها شامل روش چیدمان فضا، مدل‌سازی و شبیه‌سازی‌های پیاده هستند (جدول شماره ۱۰). این بررسی‌ها نشان می‌دهد با توجه به گستره وسیع روش‌های مرتبط با پیاده، پرداختن به دیگر روش‌های دارای کاربرد در این مبحث از جمله مواردی است که نیاز به معرفی به وسیله پژوهشگران حوزه پیاده دارد.

جدول شماره ۶: تعیین محوریت پژوهش های پیاده

مفهوم	مقوله	زیرمقوله	تعداد کل	کد (تعداد)	منابع
محوریت پژوهش ها	مفهوم محور	پیاده مداری	۱۴	قابلیت پیاده مداری (۷) - پیاده مداری (۶) - جنبش پیاده مداری (۱)	۳۱-۳۰-۲۷-۴-۱۵-۱۹-۲۱-۲۲-۳۶-۳۵-۳۸-۵۴-۷۷-۷۶
			۸	پیاده روی (۶) - قابلیت پیاده روی (۲)	۱۱-۱۸-۲۵-۲۳-۳۷-۶۳-۶۹-۵۵
			۲	پیاده پذیری (۱) - قابلیت پیاده پذیری (۱)	۲۶-۷۴
			۱	پیاده محوری	۷۳
			۱	قابلیت پیاده راهواری	۴۸
محوریت پژوهش ها	مکان محور	پیاده راه (خیابان پیاده)	۲۹	خیابان پیاده (۲) - پیاده راه (۱۹) - پیاده راه سازی (۷) - جانمایی پیاده راه (۱)	۲۶-۳۲-۱۷-۱۶-۱۳-۶-۸-۱۰-۳۳-۴۵-۳۹-۳۸-۳۴-۴۹-۴۶-۵۱-۵۰-۵۳-۵۷-۵۹-۶۰-۶۱-۶۲-۶۸-۷۰-۷۹-۸۰
			۶	مسیر پیاده (۶)	۲۸-۵۸-۲۹-۹-۲-۱
		۶	مکان خرید پیاده	بازار (۴) - مرکز خرید (پاساژ) (۲)	۸-۱۲-۱۶-۴۲-۶۸-۷۹
		۴	پیاده رو (۴)	۷۵-۴۷-۴۳-۲۴	
		۲	معبر پیاده (۲)	۲۰-۴۴	
		۲	گذر پیاده	پل عابر پیاده (۲)	۴۱-۷
		۱	محل	محل پیاده محور (۱)	۷۸
		۵	رفتار عابر پیاده	رفتار عابر پیاده (۵)	۶۴-۶۶-۵۴-۵۶-۵
		۵	حرکت عابر پیاده	جریان حرکت (آمد و شد) پیاده (۳) - حرکت (طبیعی) پیاده (۲)	۱-۷۱-۶-۱۴-۶۷
		محوریت پژوهش ها	شخص محور	عابر پیاده	۲
۱	گردش و پرسه زنی عابر پیاده (۱)				۴۲
۱	تخلفات ترافیکی عابر پیاده (۱)				۳
۱	حقوق عابر پیاده (۱)				۵۲

۱۱۰

شماره سی و پنج

تابستان ۱۳۹۹

فصلنامه علمی-پژوهشی

مطالعات شهر

فراتر از یک مقاله

فراتر از یک مقاله های فارسی زبان علمی-پژوهشی با موضوع «پیاده»

موروثی بر سال های ۱۳۹۷-۱۳۸۰

جدول شماره ۷: طبقه بندی محتوایی پژوهش های پیاده

مفهوم	مقوله (تعداد)	فراوانی	منابع
طبقه بندی محتوایی پژوهش ها	بررسی معیارها و شاخص های مؤثر- جدول شماره ۷	۶۲	ترکیب موضوعی - جدول شماره ۶ موضوعات ترکیب شده با مبحث پیاده در واقع جهت گیری اصلی یک پژوهش را نسبت به موضوعی دیگر نشان می دهد. موضوع ترکیب شده با مبحث پیاده تنها یکی از معیارهای مؤثر که در پژوهش بدان پرداخته شده نیست بلکه محوریت اصلی پژوهش است.
		۴۹	۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱-۴۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹-۵۰-۵۱-۵۲-۵۳-۵۴-۵۵-۵۶-۵۷-۵۸-۵۹-۶۰-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۷۱-۷۲-۷۳-۷۴-۷۵-۷۶-۷۷-۷۸-۷۹-۸۰
		۱۶	روش محور- جدول شماره ۸ تمامی پژوهش ها دارای روشی روشن در انجام تحقیق خود هستند اما در این دسته صرفاً مقالاتی قرار گرفته اند که به طور کلی روش محور هستند و به دنبال ارائه و تشریح روش های مرتبط با پیاده هستند.
		-	سایر: بررسی علل (۲)، امکان سنجی (۴)، مقایسه و تطبیق (۸) و ارزیابی (۱۳)

جدول شماره ۸: رویکرد موضوعی پژوهش‌ها- موضوعات ترکیبی

مفهوم	مقوله	زیرمقوله	کد (تعداد تکرار)	فراوانی	منابع
ابعاد	ابعاد	فعالیت و رفتار	مرکز خرید (۲) - مسکونی - تجاری (۱) - تجاری / بازار (۱) - کاربری زمین (۱) - الگوهای فعالیتی رفتاری (۱) - هویت رفتاری (۱) - رفتار عابر پیاده (۱) - رفتار جریان پیاده در شرایط تخلیه اضطراری (۱)	۹	۵۴-۵۶-۱۲-۵-۴۲ ۶۴-۶۶-۶۸-۴۴
		دید و منظر	کیفیت بصری (۲) - ادراک بصری (۱) - منظر شهری (۱) - طراحی منظر (۱) - منظر بزرگراهی (۱) - منظر شبانه پیاده روی (۱) - رویت پذیری (۱)	۸	۱۴-۴۷-۵۱-۹-۱۴ ۵۷-۵۹-۶۶-۷۵
		تاریخی (یافت)	یافت تاریخی (۴) - یافت قدیم (۲) - یافت کهن (۲)	۸	۲-۳۸-۶۱-۳-۱-۲ ۶۲-۶۷-۳۰
		اجتماعی	تعاملات اجتماعی (۳) - سرمایه اجتماعی (۱) - توسعه پایدار اجتماعی (۱) - پایداری اجتماعی (۱) - کارکردهای اجتماعی (۱)	۷	۱۳-۱۷-۳۹-۲۷-۱۳ ۳۱-۲۸-۵۳
		حمل و نقل	جریان / حرکت سواره و پیاده (۳) - حمل و نقل غیرموتوری (۱) - بزرگراه شهری (۱) - شبکه تردد دو چرخه (۱) - تخلف ترافیکی پیاده (۱)	۷	۲-۳-۶-۳۰-۵۷ ۶۷-۷۱
		کالبدی- فضایی	عوامل کالبدی فضایی مؤثر بر پیاده روی (۲) - سازمان فضایی (۱) - ساختار فضایی (۱) - فضای کالبدی (۱)	۵	۱۱-۴۲-۶۳-۶۶-۷۱
		زیست محیطی- اقلیم	آسایش اقلیمی (۳) - پوشش گیاهی / درخت (۳) - آلودگی هوا (۱) - محیط زیست / اکولوژی (۱)	۵	۱۹-۴۰-۴۵-۵۹-۷۲
		شهر انسان محور	شهرسازی انسان گرا (۲) - شهر انسان محور (۲)	۴	۲-۴-۳۰-۳۳
		شهر پایدار	پایداری اجتماعی (۲) - جنبش پیاده مداری و فضاهای متراکم شهری (۱)	۳	۲۱-۳۹-۳۱
		شهر اسلامی	حقوق شهروندی در اسلام (۱) - شهر اسلامی (۱)	۲	۵۲-۵۴
کیفیت	کیفیت	سایر رویکردها	شهرسازی مدرن (۱) - نوشهرسازی (۱) - بازآفرینی (۱) - هدف محور (۱)	-	۳-۲۲-۲۳-۶۷
		کیفیت محیطی	کیفیت های محیطی (۴) - کیفیت ها (۴) - کیفیات فضایی (۱)	۹	-۴۲-۶۲-۶۸-۸۰ ۱۰-۱۷-۲۳-۲۹-۴۱
		سلامت	سلامت (۳) - سلامت و آمادگی جسمانی (۱) - سلامت عمومی (۱)	۵	۱۹-۳۷-۶۹-۱۱-۲۴
		ایمنی و امنیت	امنیت (۳) - مکان های امن پیاده مدار (۱)	۴	۴۳-۶۲-۷۵-۲۸
		سرزندگی	سرزندگی (۳)	۳	۴۷-۱۲-۶۰
		حس مکان	حس مکان (۲) - دل بستگی به مکان (۱)	۳	۲۶-۴۹-۶۹
		زیبایی	زیبایی (۱) - کیفیات بصری و زیبایی شناختی (۱)	۲	۳۲-۵۱
		آسایش	آسایش (۲)	۲	۴۰-۷۲
		کیفیت زندگی	کیفیت زندگی (۲)	۲	۲۲-۶۱
		سایر کیفیت ها	پویایی (۱) - دسترسی (۱) - رویت پذیری (۱) - رضایت مندی (۱) - کیفیت نورپردازی (۱) - وحدت (۱) - کیفیت بصری (۱)	-	-۴۷-۵۸-۶۶-۷۸ ۳۵-۵۹-۷۵
عناصر فضای شهری	عناصر فضای شهری	عناصر پیاده روی های شهری (۱) - مبلمان شهری (۱) - نورپردازی (۱) - گرافیک محیطی (۱)	-	۴۰-۵۹-۷۲	
		گردشگر	گردشگر پیاده (۳)	۳	۱-۲۹-۴۶
		مخاطب	تردد افراد دارای محدودیت حرکت (۱) - افراد مسن (۱)	۲	۲۳-۵۸
		ویژه	پیاده و دو چرخه (۱) - دانش آموزان دختر (۱)	۱	۲

جدول شماره ۹: بررسی معیارها و شاخص های مؤثر

مفهوم	مقوله	کد	فراوانی	منابع	
بررسی معیارها و شاخص های مؤثر	بررسی معیارها و شاخص های مؤثر	پیاده مداری	معیارها و شاخص های مؤثر بر پیاده مداری / قابلیت پیاده راهواری / پیاده پذیری	۱۵	۳۱-۳۶-۲۶-۲۲-۲۷-۴-۱۵ ۳۸-۴۸-۵۴-۷۴-۷۶-۳۵ ۷۷-۸۰
		پیاده مداری	معیارها و شاخص های تعیین، ایجاد و طراحی حوزه های (مکان، محور، محدوده و ...) پیاده مدار	۴	۲۸-۲۰-۲۱-۷۸
		پیاده روی	معیارها و شاخص های ارزیابی طرح های پیاده مداری / پیاده محوری	۱	۷۳
		پیاده راه	معیارها و شاخص های سنجش کیفیت پیاده راه	۱۱	-۴۲-۱۸-۲۳-۲۵-۳۷-۵۵-۵-۱۱ -۶۳-۶۹-۷۱
		مسیر پیاده	معیارها و شاخص های ایجاد و طراحی پیاده راه (پیاده راه سازی)	۸	۶۰-۷۹-۸۰-۶۲-۱۰-۱۷-۵۳-۶۸
		مسیرهای پیاده	معیارها و شاخص های ارزیابی پیاده راه / فرآیند ارزیابی پیاده راه	۶	۳۸-۳۹-۴۶-۶۱-۲۸-۳۳
		مسیرهای پیاده	معیارها و شاخص های بهسازی پیاده راه	۲	۱۶-۵۰
		مسیرهای پیاده	معیارها و شاخص های سنجش کیفیت مسیر پیاده	۱	۵۷
		مسیرهای پیاده	معیارها و شاخص های کمی و کیفی منظر مسیر پیاده	۱	۲۹
		عابر پیاده	متغیرهای مؤثر بر امنیت ادراک شده در محیط پیاده رو	۱	۹
عابر پیاده	معیارها و عوامل مؤثر بر حقوق عابر پیاده	۱	۷۵ ۵۲		

مفهوم	مقوله	کد	فراوانی	منابع	
پژوهش‌های روش محور	روش چیدمان فضا (۴)	سنجش قابلیت پیاده‌پذیری / پیاده‌راه‌آوری	۲	۷۴-۴۸	
		ایجاد/ طراحی محورهای پیاده	۲	۲۰-۷۸	
	مدل سازی و شبیه‌سازی (۳)	ارزیابی معابر پیاده با استفاده از شبیه‌سازی تردد	۱	۴۴	
		مدل سازی شبکه جریان‌های پیاده و سواره	۱	۶۷	
		مدل سازی حرکت پیاده بر پایه دید ناظر (EVA)	۱	۱۴	
	تعیین سطوح سرویس (۲)	پیاده‌راه‌سازی (سطح سرویس)	۱	۶	
		امکان‌سنجی قابلیت پیاده‌راه‌آوری (اندازه‌گیری سطوح اختصاص یافته به پیاده)	۱	۴۸	
	سایر	ANP (۲)	روش ANP برای جانمایی پیاده‌راه (۱) - مدل ANP برای مقایسه تطبیقی (۱)	۲	۳۹-۷۹
			سطح‌بندی معابر در ساختار فضایی (۱) - آیزویست سه بعدی (۱) - روش تحلیل الگوهای فعالیتی-رفتاری (۱) - تحلیل فضایی و تهیه نقشه قابلیت پیاده‌روی (۱) - شیوه واک	-	۶۶-۷۷-۷۱- ۴۸-۵۵-۶۴
		اسکور (۱) - روش ارزیابی اثرات محیط‌زیستی (۲)	-	۴۵	

۴.۳. تفسیر یافته‌ها

پژوهش حاضر با توجه به گسترش دامنه مطالعات در حوزه پیاده، در دو بخش تحلیل ساختار و محتوا، به بررسی مجموعه‌ای از پژوهش‌ها پرداخته و به دنبال یافتن تکرارهای ضروری و غیرضروری در این گستره بوده است. آنچه که از فراترکیب مقاله‌های علمی-پژوهشی پیاده به دست می‌آید، نشان از تأکید اغلب پژوهش‌ها بر دو مقوله پیاده‌مداری و پیاده‌راه دارد. محوریت مکانی پژوهش‌ها به پیاده‌راه به‌ویژه دو پیاده‌راه صف و ۱۷ شهرپور اختصاص دارد. می‌توان گفت باتوجه به پرتکرار بودن پیاده‌راه و نیز تعدد نمونه‌های منتخب به‌ویژه در کلانشهر تهران، این بخش از مطالعات به نوعی نیازمند نوآوری است. این درحالی است که برخی مقالات به درستی به ضرورت نوآوری در این زمینه پرداخته‌اند. برای مثال در مقاله کد ۱۶، این‌گونه عنوان شده است: "پایداری سیستم‌های حمل‌ونقل مانند پیاده‌راه‌ها صرفاً ایجاد آنها نیست بلکه ارزیابی میزان کارایی آنها را نیز در بر می‌گیرد". در نتیجه ضمن بررسی نظری پیاده‌راه‌های داخلی و خارجی به استخراج معیارها و شاخص‌های مؤثر بر ارزیابی پیاده‌راه‌ها پرداخته است (Fallah Manshadi & Habibi & Rouhi, 2012). مقاله کد ۳۸ نیز به ارزیابی و مقایسه دو سیاست پیاده‌راه‌سازی (حذف کامل تردد خودروهای شخصی) و پیاده‌مداری (تقلیل تردد خودروهای شخصی) برای بافت مرکزی شهر همدان پرداخته و هدف از پژوهش را گزینش سیاست مناسب برای کاهش تسلط اتومبیل بیان می‌دارد (Haghi & Izadi & Molavi, 2014). مقاله کد ۴۹، از آن جمله پژوهش‌هایی است که در یک اقدام ارزشمند به بررسی تجربه تغییر یک مکان به معنای تغییر یک خیابان به پیاده‌راه می‌پردازد و پیرامون تغییراتی است که برای ساکنان و کسبه به یکباره و بدون دخالت ایشان صورت پذیرفته است. با آن که پیاده‌راه ۱۷ شهرپور از جمله نمونه‌های پرتکرار است اما با یک نوآوری در پرداختن به موضوع، اهمیت پیاده‌راه‌سازی و ارزیابی‌های پس از اجرا را روشن می‌سازد (Pakzad & Golrokh, 2015).

پرداختن به پیاده در مقیاس‌های متفاوت نیز موضوعی مهم و قابل توجه است. برای مثال مقاله کد ۵۵، تأکید دارد تاکنون مطالعات بسیاری در زمینه میزان تحرک فیزیکی شهروندان و قابلیت

پیاده‌روی انجام شده اما در اغلب آنها رابطه ویژگی‌های محیط فیزیکی و میزان پیاده‌روی در مقیاس محلی بررسی شده است. نوآوری این مقاله در توجه ویژه آن به مطالعه پیاده‌مداری در مقیاس میانی است (Salehi & Al-Mohammad, 2016). موضوعات ترکیب شده با مبحث پیاده نیز ضمن آن که در برخی مقوله‌ها چون بررسی بافت‌های کهن و تاریخی، تعاملات اجتماعی، سلامت، کیفیت‌های محیطی و ... دارای تکرار است اما در برخی دیگر مانند پرداختن به مخاطبان ویژه (زنان، کودکان و سالمندان) حقوق و قوانین مربوط به عابر پیاده و ... همچنان دچار کمبود است. در این میان پرداختن برخی مقاله‌ها به موضوعات نوین، شایسته توجه است. برای مثال مقاله کد ۵۲، به بررسی حقوق عابر پیاده با توجه به اصول حقوق شهروندی در اسلام می‌پردازد و تأکید می‌کند مدیریت شهری می‌تواند با آموزش حقوق عابران پیاده و تشویق آنان به پیگیری حقوق خویش، در اتخاذ رویکرد پیاده‌مداری، ایجاد فضای گفت‌وگو میان پیادگان و مدیران شهری، شفافیت و حاکمیت قانون مؤثر واقع گردد (Taqvaei & Sheikhi & Kokhaei, 2015). مقاله کد ۴۴، ورای موضوعات متداول مبحث پیاده به ارزیابی معابر پیاده از منظر تخلیه اضطراری پرداخته است. این پژوهش تأکید می‌کند برای طراحی مناسب معابر شهری لازم است در کنار شرایط عادی روزمره، شرایط بحرانی نیز مورد توجه قرار گیرد (Tooghi & Akbarzadeh & Sabohanian, 2015). تنوع موضوع‌های ترکیب شده با پیاده، نظام‌های مختلف حمل‌ونقل، کالبدی، اجتماعی و ... را دربر گرفته است اما ارتباط و تأثیرگذاری نظام‌های مختلف بر یکدیگر نیز باید مورد توجه قرار گیرد. در مقاله کد ۲۱ تأکید شده است، "برنامه‌ریزی و طراحی فضاهای پیاده زمانی موفق خواهد بود که علاوه بر عوامل کالبدی، شرایط اجتماعی، فرهنگی، اقلیمی و حتی الگوی روانی و رفتاری مردم در نظر گرفته شود. بنابراین در برنامه‌ریزی و ساماندهی‌ها لازم است روابط متقابل نظام حرکتی پیاده با دیگر عرصه‌های حیات شناسایی و تحلیل گردد" (Faizi & Rajabi & Hosseini, 2012). از جمله مقوله‌های ترکیبی که به شدت در میان سایر مقوله‌ها مغفول مانده، پرداختن به پیاده و مباحث اقتصادی مرتبط با آن است. مقاله کد ۲۰، از جمله معدود مقالاتی است که بر

پایه روش چیدمان فضا، معیار توانایی‌های اقتصادی را در تعیین مسیر حرکت عابر پیاده در نظر گرفته و معابر با پتانسیل اقتصادی بالا را معرفی می‌کند (Abbaszadegan & Azari, 2012). پرداختن به پیاده از بعد حمل‌ونقل نیز، از جمله کدهای پرتکرار است اما همچنان تأکید بر ارتباط پیاده با سایر شیوه‌های جابه‌جایی مانند حمل‌ونقل عمومی و دوچرخه‌سواری دارد. مقاله کده ۳، پیاده‌مداری را نه تنها در ایجاد پیاده‌راه‌ها و افزایش پیاده‌روی بلکه در تعریفی گسترده‌تر از حمل‌ونقل عمومی، دوچرخه‌سواری و پیاده‌روی می‌بیند (Habibi, 2013) و مقاله کده ۲ نیز تأکید می‌کند، برنامه‌ریزی تردد پیاده و دوچرخه و به کارگیری این سیستم در حمل‌ونقل درون شهری فقط ایجاد مسیر برای آن نیست، بلکه نخست باید شرایط لازم برای این نوع تردد مانند وجود سیستم حمل‌ونقل عمومی کارآمد فراهم باشد و فرهنگ‌سازی، تبلیغات و تشویق شهروندان برای استفاده از این وسیله نقلیه انجام گیرد تا برنامه‌ریزی با شکست مواجه نشود (Gharib, 2004).

بررسی مقاله‌های روش محور نشان می‌دهد حوزه پیاده همچنان نیازمند تشریح و کاربست روش‌ها، تکنیک‌ها و ابزارهای کاربردی و نوین است. مقاله کده ۴۸ به طور کلی روش محور است و تأکید می‌کند با توجه به جامع نبودن روش‌های موجود برای مطالعه و امکان‌سنجی پیاده‌راهواری، هدف از انجام پژوهش بررسی ویژگی‌ها و تلفیق چندین روش برای ارزیابی است (Shahabian & Lahiji, 2015).

اما نکته قابل تأمل دیگر در نتایج فراترکیب مقالات، تنوع واژگانی است که در مقاله‌ها اتخاذ شده است. گاهی در مبانی نظری مقالات، تعاریف مشابه برای واژگان ارائه شده است. به‌عنوان نمونه تعاریف واژه پیاده‌مداری در مقاله‌های متفاوت اشاره می‌شود:

قابلیت پیاده‌مداری میزان مطلوبیت محیط مصنوع برای حضور مردم، زندگی، خرید، ملاقات، گذران اوقات و لذت بردن از آن در یک پهنه است (مقاله کده ۳۸).

قابلیت پیاده‌مداری یا پیاده‌پذیری میزان مطلوبیت محیط

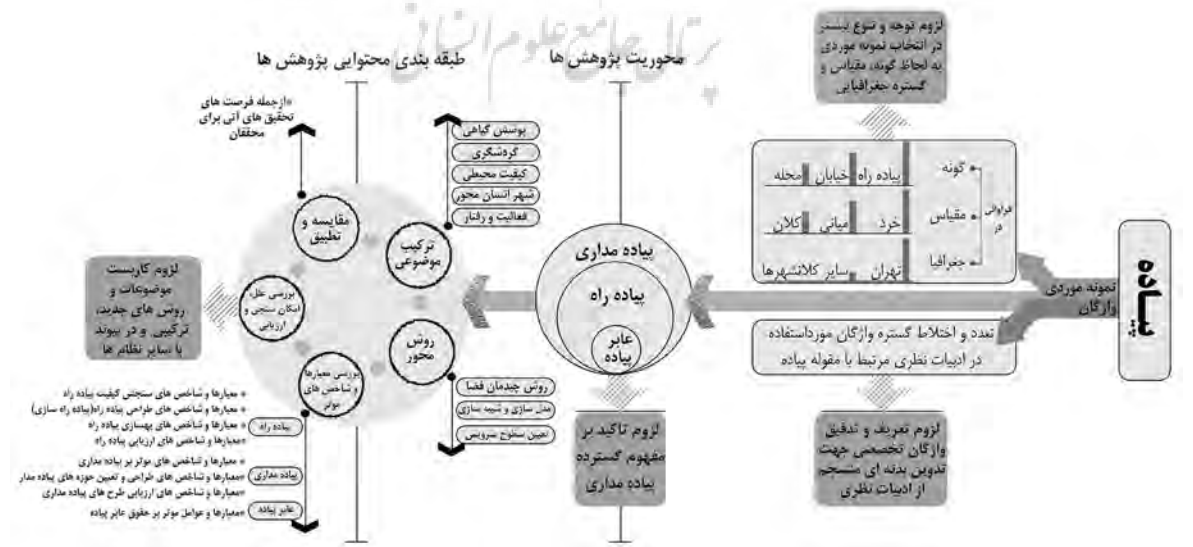
لذت بردن از آن در یک پهنه است (مقاله کده ۷۴).

قابلیت پیاده‌روی میزان مطلوبیت محیط مصنوع برای حضور مردم، زندگی، خرید، ملاقات، گذران اوقات و لذت بردن از آن در یک پهنه معرفی شده است (مقاله کده ۶۳).

قابلیت پیاده‌راهواری میزان مطلوبیت محیط مصنوع برای حضور مردم، زندگی، خرید، ملاقات، گذران اوقات و لذت بردن از آن در یک پهنه است (مقاله کده ۴۸).

کاربرد انواع واژگان با یک تعریف واحد نشان از ترجمه‌های متفاوت برای واژگان تخصصی مبحث پیاده دارد. از جمله نکته‌های مثبت یک مقاله می‌تواند ارائه توضیح دقیق و صحیح کلیدواژه‌های تخصصی باشد. برای مثال مقاله کده ۶، به طور خلاصه کلیدواژگان مرتبط را معرفی نموده است. برخی از این کلیدواژه‌ها مانند خیابان‌های پیاده (walking streets)، ناحیه پیاده در مرکز شهر (pedestrian districts) و مسیرهای پیاده‌روی (pedestrian path) است (Pourjafar & Farzoud, 2007).

بررسی مطالعات مقایسه‌ای-تطبیقی همچنان از فرصت‌های نوآوری در زمینه مطالعات مربوط به پیاده هستند. برای مثال در مقاله کده ۸، به‌عنوان یک پژوهش تطبیقی کار ارزنده‌ای که انجام شده، بررسی مقایسه‌ای فضاهای پیاده بازار سنتی به‌عنوان محصول طراحی دوره گذشته و خیابان خرید پیاده تربیت به‌عنوان محصول طراحی دوره جدید است که در واقع علاوه بر شناخت محاسن و معایب موجود هر یک می‌توان به جهت‌گیری‌های آتی این فضاها نیز کمک نمود (Mohammadzadeh & Fallahnejad, 2009). از جمله سایر نوآوری‌هایی که در مجموعه مقالات دیده می‌شود می‌توان به موضوع مهم و ارزشمند طراحی اصولی، آموزش و فرهنگ‌سازی برای پیاده (مقاله کده ۳)، معرفی و پرداختن به طرح‌های جامع عابر پیاده (مقاله کده ۴)، پرداختن به عناصر و اجزای پیاده‌روهای شهری (مقاله کده ۲۴) اشاره نمود. نمودار شماره ۷ به منظور پاسخ به پرسش‌های پژوهش و به‌عنوان چشم‌اندازی از پژوهش‌های موجود پیرامون مقوله «پیاده» ترسیم شده است.

نمودار شماره ۷: تفسیر یافته‌ها

۵. نتیجه‌گیری

حجم زیاد و روزافزون پژوهش‌ها، نیاز به تلخیص و ترکیب آنها و نیز تشخیص حوزه‌های پژوهشی پرتکرار و مسئله‌دار از دلایلی هستند که ضرورت استفاده از روش‌هایی چون فراترکيب را نمایان می‌سازند. فراترکيب فرصتی ارزنده برای پژوهشگر فراهم می‌کند تا بتواند تصویری کلی از یک فعالیت پژوهشی ارائه دهد و در راستای تعریف طرح‌های پژوهشی و جهت‌گیری‌های نوین در باب یک موضوع مشخص بسیار مفید و مؤثر واقع گردد. در پژوهش حاضر اهم موارد مورد بحث پیرامون مطالعات فارسی‌زبان با مضمون «پياده» ارائه می‌گردد:

- روند افزایشی کاربست مقالات با موضوع پياده در دهه اخیر و در میان مقاله‌های علمی-پژوهشی نشان از اهمیت یافتن این موضوع و دغدغه‌مندی متخصصان حوزه شهرسازی دارد. سه نشریه داخلی مطالعات شهری، آرمانشهر و هنرهای زیبا، به ترتیب بالاترین سهم را از کارهای پژوهشی در حوزه «پياده» به خود اختصاص داده‌اند.

- تمایل پژوهشگران یا سیاست‌نشریه‌های علمی-پژوهشی به منظور جذب مقاله‌های کاربردی دارای نمونه موردی است. همچنین بررسی گونه‌ها و مقیاس مطالعات پياده نشان می‌دهد بیشترین پژوهش‌ها در مقیاس خرد (پياده‌راه-خیابان) و سپس میانی و کلان است. در بررسی گستره جغرافیایی نمونه‌ها، بیشترین فراوانی پژوهش‌های نمونه‌محور در شهر تهران با تفاوت قابل توجهی نسبت به سایر شهرها و سپس برخی شهرهای بزرگ شامل تبریز و مشهد است. انتخاب نمونه‌های پرتکرار مانند پياده‌راه هفده شهریور، پياده‌راه صف تهران، پياده‌راه تربیت و... نیز قابل توجه است. این تکرارها لزوم دقت و توجه بیشتر در انتخاب نمونه از سوی متخصصان و پژوهشگران را نشان می‌دهد. همچنین پرداختن به سایر گونه‌های فضاهای مورد استفاده پياده مانند میدان، محله و... و نیز توجه به وضعیت پياده در سایر کلانشهرها، شهرهای میانی و کوچک ایران از جمله ضرورت‌هاست.
- کتاب «راهنمای طراحی فضاهای شهری» جهانشاه پاکزاد و مقاله «افزایش قابلیت پياده‌مداری گامی به سوی شهری انسانی‌تر»، سیدمهدی معینی از جمله پراستنادترین منابع و در نتیجه منابع پایه برای مبحث «پياده» هستند.

- در بررسی علمی ادبیات نظری، طیف وسیعی از واژگان مرتبط با پياده به دست می‌آید که در این میان برخی مقاله‌ها واژه‌های جدیدی از جمله پياده‌راهواری یا پياده‌پذیری ارائه نموده‌اند. همچنین برخی واژه‌های پرکاربرد و متداول نیز مانند پياده‌مداری گاهی به صورت قابلیت پياده‌مداری، پياده‌پذیری، پياده‌راهواری، پياده‌محوری و... دیده می‌شود که لزوم تعریف دقیقی از واژگان تخصصی در این حوزه را نشان می‌دهد. نکته مهم دیگر در بررسی محتوایی بسیاری از مقاله‌ها، تعدد کاربرد واژگان مختلف در یک مقاله است. برای مثال در یک مقاله به تنهایی دیده می‌شود که در عنوان، واژه «پياده‌روی» استفاده شده است، سپس معیارها با واژه «پياده‌مداری» استخراج شده و در نهایت طراحی با واژه «طراحی پياده‌محور» ارائه شده است.

- به طور کلی پژوهش‌های پياده در دو دهه اخیر، با محوریت «پياده‌مداری» و «پياده‌راه» بوده‌اند. محوریت مکانی پژوهش‌ها به پياده‌راه‌ها اختصاص دارد و در ۱۷ مقاله بدان اشاره شده است که از این تعداد، ۱۰ مقاله در تهران و پیرامون دو پياده‌راه صف و ۱۷ شهریور است. می‌توان گفت با توجه به پرتکرار بودن پياده‌راه‌های منتخب به‌ویژه در کلانشهر تهران، این بخش از مطالعات به حد اشباع و تکرار رسیده و پرداختن به سایر مقیاس‌ها و مکان‌های پياده از دید پژوهشگران این حوزه مغفول مانده است. در واقع رسالت پژوهش‌های پياده نه تنها متمرکز بر گسترش پياده‌راه‌ها بلکه منعطف بر ترویج اصل اساسی پياده‌مداری در شهرهاست که پياده‌راه‌ها تنها بخشی از این مفهوم گسترده هستند. آیا پژوهش‌های پياده به دنبال گسترش کمی پياده‌راه‌سازی، جانمایی و ارتقای صرفاً پياده‌راه‌هاست؟ پياده‌مداری مقوله کلانی است که لزوم توجه بیشتری دارد. پژوهش‌های آتی باید موضوعات پرتکرار را کنار گذاشته و به سایر موارد مرتبط و تأثیرگذار در این حوزه بپردازند.

- در موضوع‌های ترکیبی، بیشترین فراوانی پژوهش‌ها در مباحث رفتاری، انسان‌محوری، کیفیت‌های محیطی، ایمنی و امنیت، سلامت، پوشش‌گیاهی و گردشگری بوده است. از دید پرداختن به مخاطب ویژه در گستره پژوهش‌های پياده، این بررسی‌ها نشان می‌دهد بیشترین تمرکز بر گردشگر بوده و به دیگر مخاطبان پياده به‌ویژه گروه‌های خاص مانند کودکان، زنان، سالمندان، کم‌توانان و ناتوانان جسمی کمتر پرداخته شده است.
- پياده‌روی به‌عنوان یک روش جابه‌جایی، نیاز است درون یک شبکه یکپارچه و در پیوند با دیگر شیوه‌های جابه‌جایی مانند حمل‌ونقل همگانی، دوچرخه و... دیده شود. پياده‌روی بخشی از سامانه حمل‌ونقل برشمرده می‌شود و پرداختن به آن درون یک شبکه و در نتیجه گسترش آن به‌عنوان یک سبک زندگی در شهرها مورد تأکید قرار می‌دهد. این مهم لزوم همکاری‌های میان‌رشته‌ای بین دانشکده‌های شهرسازی، معماری، عمران، علوم پزشکی و... را بیشتر و بیشتر روشن می‌نماید.

- مقاله‌هایی که به طور کلی روش‌محور هستند نشان می‌دهند پرکاربردترین روش‌ها شامل روش چیدمان فضا، مدل‌سازی و شبیه‌سازی‌های پياده هستند. این بررسی‌ها نشان می‌دهد با توجه به گستره وسیع روش‌های مرتبط با پياده، پرداختن به دیگر روش‌های دارای کاربرد در این مبحث از جمله مواردی است که نیاز به معرفی به وسیله پژوهشگران حوزه پياده دارد.

- پژوهش‌های قیاسی تطبیقی، علل‌یابی، امکان‌سنجی و ارزیابی همچنان از فرصت‌های پژوهش‌های آتی برای محققان در حوزه پياده است.

توجه بیشتر به ابعاد گوناگون مبحث پياده و ارزیابی عمیق از آن زمینه‌ساز طرح موضوعات جدید خواهد بود. در همین راستا از جمله موضوعاتی که در مبحث پياده کمتر بدان پرداخته شده و نیازمند توجه بیشتری است، پیشنهاد می‌گردد:

Barnamerizi o Amayesh Faza Journal, Volume 20, Number 2. [in Persian]

- Faizi, M, Rajabi, A, Hosseini, Y. (2012). Recognition of the pedestrian movement in the sustainability of dense urban spaces, Modiriati Shahri Journal, Volume10, Number 30. [in Persian]
- Fallah Manshadi, E, Habibi, S, Rouhi, A. (2012). Pedestrian Zones: From Vision to Action Evaluation of Pedestrian Zone in Tehran Bazaar, Nameh Memari ShahrSazi Journal, Volume5, Number 9. [in Persian]
- Ghaleh Noei, M, Zamani, B, Peymanfar, S. (2017). Meta-analysis of place attachment studies, Modiriati Shahri Journal, Volume16, Number 3. [in Persian]
- Gharib, F. (2004). Feasibility study of creating pedestrian and bicycle paths in the area of old Tehran, Honarhaye Ziba Journal, Volume19, Number 19. [in Persian]
- Habibi, K. (2013). Evaluation of Global Transportation Experiences and Intervention Policies in Ancient Urban Textures Based on walkability, Memari o ShahrSazi Iran Journal, Volume4, Number 5. [in Persian]
- Haghi, M, Izadi, M, Molavi, E. (2014). Evaluation and comparison of two policies of walking street construction and walkability in urban centers, Motaleaat e Shahri Journal, Volume4, Number 13. [in Persian]
- Hoon, C. (2013). Meta-synthesis of qualitative case studies: An approach to theory building, Organizational Research Methods Journal, 16(4), 522-556.
- Kamali, Y. (2017). Meta synthesis methodology and its application in public policy, Siasat Journal, Volume 47, Number 3. [in Persian]
- Ministry of Housing and Urban Development (1995). Urban Road Design Regulations, Section 10: Pedestrian Paths, Iran Urban Planning and Architecture Studies and Research Center. [in Persian]
- Moeini, M. (2011). Walkable Cities, Fifth Edition, Azarakhsh Publisher, Tehran. [in Persian]
- Mohammadi, M, Ghaleh Noei, M, Mirzaei, E. (2014). A meta-analysis on the sensitivity of travel behavior to the shape of the city, Armanshahr Journal, Volume 7, Number 13. [in Persian]

✓ بررسی محتوای کیفی ادبیات نظری مقاله‌های پیاده، جایگاه پیاده در طرح‌های توسعه شهری به صورت تطبیقی در داخل و خارج از ایران،
✓ تدوین چارچوب نظری جامع از معیارها و شاخص‌های مؤثر بر مقوله پیاده‌مداری،
✓ آموزش و فرهنگ‌سازی در حوزه مباحث مرتبط با پیاده مانند آموزش حقوق عابر پیاده و دوچرخه و همچنین آموزش و ترویج فرهنگ ترافیکی، انتخاب وسیله حمل و نقل، مشارکت و ...،
✓ بررسی تطبیقی حقوق و قوانین مربوط به عابر پیاده در ایران و در سایر کشورها،
✓ بررسی ارتباط میان مقوله پیاده با سایر کاربری‌ها به ویژه کاربری آموزشی،
✓ بررسی وضعیت پیاده در ارتباط با نظام‌های مختلف حمل و نقل، کاربری زمین، منظر، زیست محیطی و ...،
✓ بررسی ارتباط پیاده با سایر روش‌های جابه‌جایی مانند دوچرخه، اتوبوس، تاکسی و در قالب یک شبکه هم‌پیوند،
✓ توانمندسازی گروه‌ها با نیازهای ویژه حرکتی (کودکان، افراد کم‌توان حرکتی، سالمندان، زنان باردار، والدین با کالسکه و ...)
✓ بررسی مبحث پیاده به لحاظ مسائل اقتصادی و درآمدزایی.

References:

- Abbaszadegan, M, Azari, A. (2012). Measuring effective criteria for creating pedestrian path using GIS spatial information system and space syntax, Memari o ShahrSazi Iran Journal, Volume 3, Number 4. [in Persian]
- Abedi Dastjerdi, F. (2015). Designing an e-business model for online retailers based on Strawlder approach, M.Sc. Thesis, Executive Management Marketing Orientation, University of Tehran. [in Persian]
- Dadashpour, H, Alvandipour, N. (2015). Spatial justice on an urban scale in Iran, a meta-study of the theoretical framework of existing scientific articles, Honarhaye Ziba Journal, Volume 21, Number 3. [in Persian]
- Douglas, A. C., Mills, J. E., Niang, M., Stepchenkova, S., Byun, S., Ruffini, C., ... & Blanton, M. (2008). Internet addiction: Meta-synthesis of qualitative research for the decade 1996–2006. Computers in human behavior, 24(6), 3027-3044.
- Esmaeilzadeh, H, Kouzehgar, L, Alian, M, Adinehvand, A. (2015). A meta-analysis of research in the field of urban governance in Iran,

- Mohammadzadeh, R, Fallahnejad, H. (2009). Development Compatibility of Pedestrian Spaces of Bazaar and Tarbiat Pedestrian Malls of Tabriz City, Honarhaye Ziba Journal, Volume 1, Number 38. [in Persian]
- Pakzad, J, Golrokh, Sh. (2015). Understanding the experience of sudden place change; Sense of place of residents and businesses on the 17 Shahrivar pedestrian street, Sofeh Journal, Volume 25, Number 3. [in Persian]
- Pourjafar, M, Farzboud, S. (2007). The need for pedestrian street construction through flow analysis of pedestrian traffic in urban spaces, Sofeh Journal, Volume 16, Number 44. [in Persian]
- Saldena, J. (2015). Coding Guide for Qualitative Researchers, Translator: Abdullah Givian, Elmi va Farhangi Publisher Company, Tehran. [in Persian]
- Salehi, I, Al-Mohammad, S. (2016). Spatial Analysis of Walkability, Sofeh Journal, Volume 26, Number 3. [in Persian]
- Shahabian, P, Lahiji, R. (2015). Feasibility study of walkability in urban streets using a combination of three methods, Sofeh Journal, Volume 25, Number 2. [in Persian]
- Sharifzadegan, M, Nedayi Tusi, S. (2015). Qualitative research methods in development planning with emphasis on urban and regional planning, Shahid Beheshti University Publisher, Tehran. [in Persian]
- Taqvaei, A, Sheikhi, S, Kokhaei, T. (2015). Assessing the factors affecting the rights of pedestrians according to the principles of civil rights in Islam, Naghsh e Jahan Journal, Volume 5, Number 3. [in Persian]
- Tooghi, M, Akbarzadeh, M, Sabohanian, A. (2015). Evaluation of Pedestrian Corridors from Evacuation Perspective- Case Study: Administrative Complex of Isfahan, Motaleaat e Shahri Journal, Volume 5, Number 17. [in Persian]
- Weed, M. (2005). Meta Interpretation: A Method for the Interpretive Synthesis of Qualitative Research. In Forum Qualitative Sozialforschung, Forum: Qualitative Social Research, Volume 6, Number 1.
- www.journals.msrt.ir